

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Risk- och sårbarhetsanalys

Västra Götalands län 2015

Rapport 2015:47

RAPPORTNR: 2015:47

ISSN: 1403-168X

RAPPORTANSVARIG: Andréa Harbeck, enheten för skydd och säkerhet

FOTO omslag: Markus Green, Länsstyrelsen Västra Götalands län. Ett eldhärjat område efter branden i Västmanland, där naturen visar sin förmåga till återhämtning.

FOTO inlaga om inget annat anges: Martin Fransson

TRYCK: Ineko, 2015

UTGIVARE: Länsstyrelsen Västra Götalands län, enheten för skydd och säkerhet

Rapporten finns som pdf på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland under Publikationer/Rapporter.

Förord

Den regionala risk- och sårbarhetsanalysen är ett underlag för det gemensamma arbetet med att utveckla individens och samhällets förmåga att förebygga och hantera samhällsstörningar.

Målet med den regionala risk- och sårbarhetsanalysen är att den ska ge aktörerna inom länet en gemensam förståelse för vad som är skyddsvärt och vilka allvarliga hot och risker som finns i länet. Analysen ska också ge en bild över vilka sårbarheter och brister som finns, men också vilka resurser som tillhandahålls i länet för att aktörer i Västra Götaland ska kunna förebygga och hantera olika typer av samhällsstörningar.

Syftet med risk- och sårbarhetsanalysen är att den ska utgöra en grund för krisberedskapsarbetet i länet genom att:

- Ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga
- Ge ett underlag för information om samhällets risker till allmänheten
- Ge underlag för samhällsplaneringen
- Bidra till att ge en riskbild för hela samhället

I en föränderlig värld med allt vad det innebär i form av klimatförändringar, säkerhetspolitisk oro och strömningar av människor på flykt gäller det för oss att vara förberedda och ha en god förmåga att hantera den påfrestning som det kan innebära för samhället. Det vi vet är att om vi ska lyckas med dessa utmaningar, så behöver vi alla bidra och stödja varandra i en gemensam hantering.

Risk- och sårbarhetsanalysen för 2015 har främst reviderats och bygger vidare på Länsstyrelsens tidigare arbete. I årets analys ska vi redovisa ett särskilt regleringsbrevsuppdrag inom informationssäkerhet.

Uppdraget att upprätta en risk- och sårbarhetsanalys finns i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap och i förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion. Resultatet av arbetet är redovisat enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser.

Detta är Länsstyrelsen i Västra Götalands läns redovisning för år 2015.

Ett stort tack till alla er som på olika sätt deltagit i arbetet med vår analys. Er medverkan och era kunskaper är en förutsättning för att analysera och bedöma länets risker och förmåga. Vi hoppas att ni vill fortsätta att stödja oss i detta viktiga arbete.

Lisbeth Schultze
Länsöverdirektör

Innehållsförteckning

Länsstyrelsen och Västra Götalands län	5
Länsstyrelsens uppdrag inom krisberedskapen	5
Västra Götalands län ur ett krisberedskapsperspektiv	8
Arbetsprocess och metod.....	12
Informationssäkerhetsuppdraget 2015.....	13
Samhällsviktig verksamhet i Västra Götalands län	16
Kritiska beroenden för den samhällsviktiga verksamheten	19
Informationssäkerhetsuppdraget 2015.....	20
Hot och risker för Länsstyrelsen och länets geografiska område ...	22
Bedömning av generell krisberedskap	44
Sårbarheter och brister i krisberedskap	52
Resurser i länet som kan minska sårbarheter och brister i förmågan....	53
Resurser vid Länsstyrelsen som kan minska sårbarheter och brister i förmågan	56
Informationssäkerhetsuppdraget 2015.....	59
Åtgärder	60
Informationssäkerhetsuppdraget 2015.....	66
Behov av ytterligare åtgärder	68
Bilaga 1 – Enkät kommunsvår uppdrag informationssäkerhet	70
Bilaga 2 - Lästips	72

Länsstyrelsen och Västra Götalands län

Länsstyrelsen är en drivande kraft i arbetet för det hållbara samhället. Vi arbetar tillsammans med myndigheter, kommuner och en rad andra aktörer för att bidra till ett samhälle där människor, djur och natur har det bra, både idag och i framtiden.

Det handlar om frisk luft, rent vatten, levande landsbygd och stad, bra djurskydd, rika natur- och kulturmiljöer, bra kommunikationer, mänskliga rättigheter, jämställdhet, integration, folkhälsa och en rad andra frågor. Vi ser till samhällsintresset som en helhet, gör väl sammanvägda bedömningar och säkerställer att regeringens beslut genomförs i länet.

Vårt fokus är länets 1,6 miljoner invånare och 49 kommuner. Om vi är Sveriges framsida eller baksida får betraktaren avgöra. Men att Västra Götaland är en väsentlig och vacker del av landet håller nog alla med om. Och så vill vi att det ska förbli.

Länsstyrelsens uppdrag inom krisberedskapen

Länsstyrelsen har en stödjande och samordnande roll i samhällets krisberedskap. Vi är en länk mellan de lokala och regionala aktörerna och den nationella nivån.

För att leva upp till Länsstyrelsens uppdrag inom krisberedskap så ser vi till att ha en bred förankring hos samhällets centrala myndigheter, länets kommuner och andra aktörer.

Länsstyrelsen ska ta initiativ till och erbjuda möjligheter till samverkan, detta för att underlätta hanteringen av en händelse då det finns en mängd beroenden mellan myndigheter och andra aktörer i samhället. Målet är att uppnå en god krishanteringsförmåga i länet.

Geografiskt områdesansvar handlar om att samordna de olika sektorernas arbete inom det geografiska område som Västra Götalands län utgör. Det geografiska områdesansvaret innebär att Länsstyrelsen ska vara sammanhållande före, under och efter en kris i länet. Vid en händelse behåller alla aktörer sitt verksamhetsansvar och områdesansvariga myndigheter tar aldrig över ansvaret från någon aktör.

Ansvara för en samlad regional lägesbild vid krissituationer

Genom regelbundna samverkanskonferenser sker det ett utbyte av information där syftet är att ge deltagarna en gemensam lägesbild och en möjlighet till samordning och inriktning avseende eventuella åtgärder.

Samverkanskonferenser genomförs varje vecka på torsdag morgon. Vi har även avstämningsmöten sista fredagen i varje månad där information ges om månadens kommande evenemang som kan innebära samhällsstörningar. Därutöver kallar vi till samverkanskonferenser vid samhällsstörningar.

Tjänsteman i Beredskap

Länsstyrelsens TiB-funktion är igång dygnet runt, året om och är den person som bevakar omvärlden, verifierar, larmar och informerar vid kriser som berör myndighetens ansvarsområde. TiB säkerställer myndighetens omedelbara förmåga, och är till exempel den som sammankallar till samverkanskonferenser med länets aktörer.

Förmåga att omgående upprätta en ledningsfunktion

TiB-funktionen på Länsstyrelsen säkerställer att en ledningsfunktion upprättas omgående på myndigheten. Länsstyrelsen har en krisledningsorganisation, och det är också personerna som ingår i den som förväntas upprätta ledningsfunktionen vid händelser som påverkar länet eller myndighetens ansvarsområde.

Stödja de aktörer som är ansvariga för krisberedskapen i länet

I Länsstyrelsens uppdrag står också att vi ska stödja de aktörer i länet som är ansvariga för krisberedskapen, till exempel kommuner, där vi ger utbildning och övning inom området för att öka deras förmåga eller minska sårbarheten generellt sätt. Under 2015 har Länsstyrelsen bland annat gett utbildningar i de nationella rapporteringssystemen Rakel och WIS. Vi har genomfört seminarier för implementeringen av gemensamma grunder för samverkan och ledning för att ge kunskap om och upplysa inom områden som är aktuella för länets krisberedskap.

Upprätta regional risk- och sårbarhetsanalys

Enligt krisberedskapsförordningen ska Länsstyrelsen årligen ta fram en regional risk- och sårbarhetsanalys. Den kan utgöra ett underlag för beslutsfattare och regionala aktörer i deras arbete med krisberedskap och riskhantering.

Följa upp kommunernas krisberedskap

Under den senaste mandatperioden så har Länsstyrelsen genomfört uppföljningsbesök hos alla 49 kommuner i länet avseende deras arbete gentemot lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

I samband med dessa besök så skapas närmare kontakter med representanter från kommunerna, men också att Länsstyrelsen får en överblick över kvalitén på arbetet med krisberedskap i länet. Resultatet kan utgöra ett underlag för det utbildnings- och övningsarbetet som tas fram hos Länsstyrelsen för att ge en bild av vad kommunernas behov och utvecklingsområden är inom krisberedskap.

Regionalt råd för samhällsskydd och beredskap

Enligt Länsstyrelseinstruktionen ska ett Regionalt råd finnas i varje län. Detta etablerades i Västra Götalands län under 2014 och är ett forum för att sprida information och få till stånd gemensam inriktning rörande krisberedskapsfrågor.

Det regionala rådet ska utgöra en regional arena inom krisberedskap och totalförsvaret som:

- skapar regelbunden, övergripande samverkan mellan olika aktörer
- inspirerar till utveckling och samverkan
- bidra till ett helhetsperspektiv.

Fokus för rådet är ett strategiskt perspektiv, stora olyckor, samhällsstörningar och totalförsvaret. Enligt förslaget ska rådet träffas två gånger per år och man ska:

- verka som regionalt samrådsforum för olika aktörer
- förmedla information mellan aktörerna
- bidra till kunskapsuppbyggnad hos länsstyrelse, regionala aktörer och kommuner

- diskutera gemensamma frågor, avvägningar, riktningar och planer
- skapa förutsättningar och legitimitet samt vara nav för regionala arbetsgrupper och nätverk
- förankra gemensamma arbetssätt inom ämnesområdet.

Verka för att information till allmänhet och media samordnas

Inom länet finns ett krisinformationsråd, som består av representanter för kommunerna i de fyra delregionerna, Göteborgs Stad, Västra Götalandsregionen, Polismyndigheten, Trafikverket och kommunal räddningstjänst. Länsstyrelsen är sammanställande. Rådet träffas fyra gånger per år, och arbetar framförallt i det förberedande skedet. Huvudsyftet med rådet är att det ska vara en bas i länets nätverk för krisinformationsansvariga, underlätta och främja samverkan kring kriskommunikationsfrågor, och sprida kunskap om kriskommunikation.

I samband med samverkanskonferensen är samordning av information till allmänhet och media en stående punkt på dagordningen. Kriskommunikationsrådet bidrar till bättre samordning av information aktörerna emellan.

Övertagande av kommunal räddningstjänst

Vid händelser som kräver omfattande räddningsinsatser i kommunal räddningstjänst kan Länsstyrelsen ta över ansvaret för räddningstjänsten i de kommuner som berörs av insatserna. Detta blir aktuellt vid räddningsinsatser som innefattar både statlig och kommunal räddningstjänst eller när flera viktiga samhällsfunktioner berörs direkt, då ansvarar Länsstyrelsen för att insatserna samordnas.

Ansvar för räddningstjänst vid kärnteknisk olycka

Länsstyrelsen har ansvaret för räddningstjänsten vid ett utsläpp av radioaktiva ämnen från en kärnteknisk anläggning, till exempel ett kärnkraftverk. Särskilt om det krävs särskilda åtgärder för att skydda allmänheten om utsläppet är omfattande. Länsstyrelsen har också ansvaret för sanering efter ett sådant utsläpp.

Ansvar för höjd beredskap

Länsstyrelsen är den högsta civila totalförsvarsmyndigheten inom länet. Totalförsvaret utgörs både av militär och av civil verksamhet och det omfattar den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig.

Vid höjd beredskap ska Länsstyrelsen dels inrikta sin verksamhet på uppgifter som har betydelse för totalförsvaret, dels verka för att största möjliga försvarseffekt uppnås och för att länets tillgångar används för att främja försvaret.

Länsstyrelsen ska även, tillsammans med Försvarmakten, verka för att det civila och militära försvaret samordnas. Vi ska även hålla regeringen informerad om händelseutvecklingen, tillståndet och den förväntade utvecklingen inom länet samt om vidtagna och planerade åtgärder.

Tillsyn över och beslut om samhällsviktig verksamhet

Länsstyrelsen ska utöva tillsyn inom ett antal områden som är samhällsviktiga ur ett krisberedskapsperspektiv. Sådana områden är till exempel kommunernas livsmedelskontroller enligt livsmedelslagen, kommunernas miljö- och hälsoskyddsarbete, djurskyddslagen, vattenverksamhet enligt miljöbalken, kommunernas efter-

levnad enligt lagen om skydd mot olyckor samt verksamhetsutövarnas efterlevnad enligt Sevesolagstiftningen.

Länsstyrelsen fattar även beslut om skyddsobjekt, prioritering av samhällsviktiga elanvändare vid elbrist, avspärrning/förbud mot att vistas inom skade- eller riskområden för att förhindra olyckor enligt ordningslagen, farlig verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor, tillstånd för bevakningsverksamhet och tillstånd för kameraövervakning.

Valmyndighet

Länsstyrelsen är regional valmyndighet, vilket innebär att vi beslutar om valdistrikt, svarar för den slutliga rösträkningen i alla val, och fastställer resultaten vid val till kommun- och landstingsfullmäktige. Länsstyrelsen ansvarar för valnattsrapporteringen, som innebär att valdistrikten rapporterar sina röstresultat till representanter från Länsstyrelsen på valnatten. Resultaten kontrolleras och registreras sedan på Valmyndighetens webbsida. Direkt efter valet ansvarar Länsstyrelsen för den slutliga sammanräkningen i alla val. Då kontrolleras bland annat valnattsresultat, granskning av ogiltiga röster och räknar antalet personröster. Mellan valen utser Länsstyrelsen efterträdare för de ledamöter och ersättare i landstings- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Länsstyrelsen utbildar även de kommunala valnämnderna inför valen och ger dem råd och hjälp för att de ska kunna genomföra valet på ett lagenligt och säkert sätt.¹

Västra Götalands län ur ett krisberedskapsperspektiv

De mål som regeringen har fastställt för rikets säkerhet är att:

- värna befolkningens liv och hälsa
- värna samhällets funktionalitet
- värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden, som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri och rättigheter

Utifrån dessa mål har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap formulerat fem övergripande skyddsvärden:

- Människors liv och hälsa
- Samhällets funktionalitet
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter
- Miljö och ekonomiska värden
- Nationell suveränitet

Var och en av punkterna är en utgångspunkt för vad som är skyddsvärt i länet.

Människors liv och hälsa

I länet bor 1,6 miljoner invånare, vilket motsvarar 17 procent av Sveriges befolkning. De 49 kommunerna har en varierande befolkningsmängd – allt från Dals-Ed med 5 000 invånare till Göteborg med ca 500 000 invånare. Det ställer stora krav på de aktörer inom länet som har ett särskilt ansvar för att hantera samhällsstör-

¹ <http://www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/Sv/manniska-och-samhalle/val/Pages/default.aspx>

ningar. Däribland de 49 kommunerna och deras kommunalförbund och samarbetsorgan som svarar för bland annat medborgarnära tjänster som skola, äldreomsorg, kommunal räddningstjänst och kommunalteknisk försörjning.

För att skydda människors liv och hälsa är fungerande hälso- och sjukvård samt omsorg en central del. Västra Götalandsregionen är naturligtvis en av de viktigaste aktörerna, tillsammans med kommunerna, för att upprätthålla skyddet av människors liv och hälsa.

Samhällets funktionalitet

I länet finns det många samhällsviktiga anläggningar som är av stor eller avgörande betydelse för länet och i många fall även för hela landet. Infrastruktur för el, telefon, data samt radio och tv är viktiga att skydda för att kunna förse medborgarna och de samhällsviktiga aktörerna med energi och information. Infrastruktur för transporter på väg, järnväg och till sjöss är skyddsvärda för att upprätthålla flödet av gods och människor till exempel europaleder, riksvägar, flygplatser och knutpunkter för järnvägsnätet.

Infrastruktur för värme och vatten är också avgörande att skydda för att skydda människors liv och hälsa. Stora vattendrag i länet utgör råvattenintag. Däribland Göta Älv som är dricksvattentäkt för Göteborg Stad och flera kranskommuner. Det totala antalet vattenabonnenter uppgår till cirka 700 000 människor.

Göteborgs hamn är Skandinavien största, med en omsättning på cirka 40 miljoner ton årligen. Göteborg är även utsedd till att ha Sveriges bästa logistikläge, vilket givetvis bidrar ytterligare till att belysa vikten av att hamnen och staden är en av flera skyddsvärda funktioner i länet.

För att kunna förse Sverige med petroleumprodukter är raffinaderierna i Göteborg och Lysekil skyddsvärda. Även de petrokemiska industrierna i Stenungsund är unika för Västra Götalands län.

Demokrati, rättsäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter

Detta är punkter som utgör en grundförutsättning för ett fungerande samhälle, och med andra ord inte direkt kopplat till de samhällsfunktioner som enbart bedrivs i Västra Götalands län utan gäller givetvis hela Sverige. Det är avgörande att invåarna i Sverige och Västra Götalands län har tillit till demokratiska system och folkvalda politiker. Att de har en tilltro till att vi har ett fungerande rättsväsende, där alla ska få en rättvis juridisk prövning och de myndigheter som ansvarar för dessa processer förvaltar förtroendet på ett korrekt sätt. Inom Västra Götaland har vi ett större s.k. Rättscentrum placerat i Göteborg. Här finns Kriminalvården, Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Tingsrätten inom samma område. Skyddsvärda samhällsfunktioner som är en viktig del av det om utgör navet i samhällets grundläggande byggstenar.

Allemansrätten är en rättighet som ger oss fri rörlighet i vår natur, detta är en rättighet som är få länder förunnat och något som vi ska värna om. Friluftslivet i Västra Götaland lockar med skärgårdsmiljö, Sveriges största insjöar Vänern och Vättern. Västergötlands och Dalslands mångfald av sjöar och vattenleder som erbjuder fritidsfiske och andra vattenaktiviteter. I de djupa skogarna och i det öppna landskapet erbjuds goda möjligheter till rekreation. Vårt kulturarv har en viktig samhällsfunktion som en del av vår historia, vårt kollektiva minne och vår identitet.

Kulturarvet står också och för viktiga mänskliga värden som kontinuitet, trygghet och gemenskap.

Miljö och ekonomiska värden

I Västra Götalands län finns alla Sveriges naturtyper utom fjällnatur representerade. Skogen dominerar och det bedrivs ett betydande skogsbruk. Vänerlandskapets slättnområden, där bland annat Dalbosläätten och Västgötsläätten ingår, utgör tillsammans med Falbygden Sveriges mest produktiva jordbrukslandskap.

Begreppet miljö omfattar även kulturmiljön, som avser den av människan påverkade fysiska miljön. Länet innehåller en mångfald av miljöer med höga kulturhistoriska värden. Viktiga kulturmiljöer är bland annat äldre stadskärnor, kyrkor, historiska landskap, offentliga institutioner och monumentala fornlämningar. Länsstyrelsen har ett särskilt ansvar för lagskyddade kulturmiljöer som fornlämningar, byggnadsminnen, kulturresevat och kyrkor. Det gäller också hållristningsområdet i Tanum som är upptaget på UNESCO:s världsarvslista.²

Dessutom har länet en hög andel biologiskt rika miljöer vid sidan av den brukade marken. Här finns exempelvis ädellövskogar, myrar, fågelsjöar, naturliga betesmarker och slåtterängar. I Västra Götaland finns fyra områden som är utsedda till nationalparker, till exempel Kosterhavets nationalpark och skyddas därmed av särskilda bestämmelser. Syftet är att bevara delar av de finaste nationella naturarv som finns i Sverige.

I länet rinner Göta Älv som är en stor pulsåder. Förutom att vara skyddsvärt för samhällets funktionalitet finns där en artrikedom som är värd att beakta, med s.k. natura 2000-områden³. Det råder en skredkänslighet utefter älven vid ett flertal platser, där stora förorenade områden också finns belägna. Göta Älv är med andra ord ett område som är mycket skyddsvärt ur flera olika synpunkter och därför svårt att kategorisera under en av dessa rubriker. Göta Älv är ständigt återkommande i länets och Länsstyrelsens arbete med hot och risker, och det är flera aktörer på lokal, regional och nationell nivå som på olika sätt arbetar med att hantera dessa.

Natur- och kulturmiljöer har stor betydelse för länets attraktionskraft ur turistsynpunkt. Den dragningskraft som länet utgör inom turistnäringen med ökad tillfällig befolkning under vissa perioder ställer högre krav hos samhällsaktörer på deras förmåga att hantera en eventuell händelse. Både turisterna och turistnäringen är skyddsvärda.

Västra Götalands län har en varierande näringslivsstruktur med många starka företag inom såväl traditionella industribranscher som nyttillkomna branscher. Historiskt sett har olika näringsprofiler utvecklats i länet, till exempel handel, sjöfart, jordbruk, skogsbruk och tillverkningsindustri. Samtliga är i dag viktiga delar av länets näringsliv.

Att skydda och upprätthålla verksamheterna inom näringslivet är givetvis en fråga för varje enskild näringsidkare. Men utifrån den påverkan som en störning skulle kunna få på både på samhällets funktionalitet, ekonomiska värden eller rent av för människors liv och hälsa, så är det givetvis en angelägenhet för Länsstyrelsen att

² <http://www.unesco.se/kultur/varldsarv/>

³ Ett nätverk av värdefulla naturområden som skyddas inom EU.

verka för god samverkan mellan offentliga och privata samhällsaktörer för att upprätthålla det som är skyddsvärt för samhället.

Nationell suveränitet

Uttrycket kan beskrivas som nationell integritet, att nationen har ett eget territorium att skydda från yttre intrång och där nationen bestämmer över sina politiska beslutsprocesser. För att se till att detta inte bryts så har vi bland annat Försvarsmakten, en myndighet som ansvarar för Sveriges militära försvar. Med flertalet militära förband i Västra Götalans län så innebär det att vi även har skyddsvärda samhällsfunktioner inom denna kategori.

Arbetsprocess och metod

Länsstyrelsen ska analysera risker och sårbarheter som kraftigt kan försämra förmågan till verksamhet inom vårt geografiska område. Risk- och sårbarhetsanalysen ska bland annat beakta händelser som inträffar hastigt och utan förvarning och som kräver brådskande beslut och samverkan med andra aktörer. Analysen ska också beakta att de mest nödvändiga funktionerna i samhällsviktig verksamhet ska kunna upprätthållas.

Syfte och mål

Syftet med risk- och sårbarhetsanalysen är att den ska utgöra en grund för krisberedskapsarbetet i länet genom att:

- Ge beslutsunderlag för beslutsfattare och verksamhetsansvariga
- Ge ett underlag för information om samhällets risker till allmänheten
- Ge underlag för samhällsplaneringen
- Bidra till att ge en riskbild för hela samhället

Målet med den regionala risk- och sårbarhetsanalysen är att den ska ge aktörerna inom länet en gemensam förståelse för vad som är skyddsvärt och vilka allvarliga hot och risker som finns i länet. Analysen ska också ge en bild av vilken förmåga som finns att förebygga och hantera olika typer av samhällsstörningar.

Identifiering

När vi identifierar risker inom Västra Götalands län baseras vårt underlag bland annat på följande källor:

- Tidigare regionala risk- och sårbarhetsanalyser och sammanställningar
- Processer inom Länsstyrelsens verksamheter med specifika kunskaper inom riskområdena
- Kommunernas och Västra Götalandsregionens risk- och sårbarhetsanalys
- Kunskapsunderlag från andra regionala och nationella aktörer

Värdering

Utifrån identifieringen av hot och risker gör vi en bedömning av konsekvenser för skyddsvärda samhällsfunktioner. Värderingen görs utifrån olika metoder, varav de flesta är kvalitativa bedömningar av redan inträffade händelser, utredningar och andra underlag. I ett fåtal fall är det möjligt med en kvantitativ värdering.

Riskvärderingen kommer ligga till grund för det urval av scenarier som vi arbetar vidare med.

Planerade, genomförda och förslag på ytterligare åtgärder

Utifrån riskvärderingen och identifierade sårbarheter och brister i förmåga av att hantera en händelse, så kan vi visa på behovet av olika typer av åtgärder. Åtgärder ska stärka förmågan eller minska sårbarheten. Åtgärder har resonerats fram

huvudsakligen utifrån tre kategorier; planerade, genomförda och ytterligare åtgärder.

Informationssäkerhetsuppdraget 2015

Länsstyrelserna har fått ett särskilt regleringsbrevsuppdrag för 2015 som ska redovisas i årets risk- och sårbarhetsanalys. Nedan är uppdraget beskrivet, samt hur vi på Länsstyrelsen i Västra Götalands län har arbetat med uppgiften. Redovisningen återfinns i rapporten under rubriken ”Informationssäkerhetsuppdraget 2015”.

Uppdraget

Regleringsbrev (RB) 70. Länsstyrelserna ska i arbetet med 2015 års risk- och sårbarhetsanalyser särskilt beakta och analysera informationssäkerheten i de delar av verksamheten och i de tekniska system som är nödvändiga för att länsstyrelserna ska kunna utföra sitt arbete. I detta arbete ska även informationssäkerheten inom länsstyrelsernas ansvarsområde beaktas och analyseras. Länsstyrelserna ska redovisa en bedömning av informationssäkerheten samt vidtagna åtgärder. Redovisningen ska vara en del av den sammanställning som görs i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser enligt 9 § förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap.

Uppdraget består av två delar enligt följande⁴:

1. *Analysera risker och sårbarheter inom det geografiska området kopplat till informationssäkerhet⁵.*
2. *Analysera den egna myndighetens risker och sårbarheter inom myndighetens samhällsviktiga verksamheter kopplat till informationssäkerhet.*

Informationssäkerhet

Informationssäkerhet handlar inte enbart om IT-system, det handlar om de åtgärder som vidtas för att hindra att information läcker ut, förvanskas eller förstörs och för att informationen ska vara tillgänglig när den behövs. För en myndighet som länsstyrelsen kan det handla om att skydda information mot en uppsättning hot för att säkerställa verksamhetens kontinuitet och minimera verksamhetsrisken. Information som ska skyddas kan vara tryckt på papper, vara lagrad elektroniskt, överförs med post eller med elektroniska hjälpmedel, visas på film eller yttras i en konversation.

Samhällsviktig verksamhet

Länsstyrelsen har vissa arbetsuppgifter och verksamheter som kan anses vara samhällsviktiga, antingen genom att de påverkar samhället runtomkring direkt (till exempel krissamordning eller utbetalning av bidrag) eller för att de är en förutsätt-

⁴ Gemensam tolkning av genomförande Regleringsbrevsuppdrag 70, från Länsstyrelsen i Stockholm

⁵ Geografiskt område innebär i detta uppdrag enbart kommunerna. Underlaget utgörs av en enkät vilken MSB skickat ut till kommunerna och som ska komma Länsstyrelserna till del.

ning för att den egna verksamheten fungerar (till exempel IT) så att servicen utåt fungerar.

Begreppet samhällsviktig verksamhet kan också bero på tidsaspekten, det är skillnad på en kort händelse och en mer utdragen. Händelser med olika tidsperspektiv kan komplettera varandra i att ringa in vad som är samhällsviktigt.

Arbetet med att identifiera och analysera Länsstyrelsens informationssäkerhet har involverat flera olika aktörer. Bland annat så har det bildats en grupp från centralt håll baserad på deltagare från informationssäkerhetsrådet som förmedlat skrivelser och tolkningar till Länsstyrelserna för att bidra till gemensamma formuleringar.

Identifiering

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har arbetet med att identifiera Länsstyrelsens samhällsviktiga verksamhet som genomförts med hjälp av tidigare års risk- och sårbarhetsanalyser. För att stämma av och validera att vi fokuserat på rätt verksamheter så har vi bitt Länsstyrelsens TiB-grupp att delta och komma med inspel.

Som ett första steg i arbetet med informationssäkerhet så har vi identifierat IT-system som den samhällsviktiga verksamheten är beroende av för att upprätthålla verksamheten. Listan med identifierade system ses över i enlighet med Riskhanteringsmetoden för IT-system.

I samband med en pågående förvaltningsetablering enligt pm3-modellen⁶ har länsstyrelserna delat ut ansvaret för sina system på olika objektsägare. Objektsägarna ansvarar för utvecklingsinsatser i sina respektive system inklusive sådana som har bäring på informationssäkerhet.

Till sin hjälp har objektsägaren Riskhanteringsmetoden för IT-system, som ger underlag för informationsklassning, risker och sårbarheter och åtgärdsbehov i systemen. Behovet av en riskanalys kan uppstå vid olika tillfällen, exempelvis i samband med projektstart, projektslut eller uppföljande för system i produktion.

Värdering

De system som inte genomgått en riskanalys ska i första hand genomgå en sådan för att därefter kunna utgöra ett underlag för den fortsatta hanteringen av systemet.

De system som genomgått en riskanalys anses göra att objektsägaren får kännedom om och vilka risker som är kopplade till Länsstyrelsens användning av systemet. Varje händelsebeskrivning (hot) bedöms med konsekvens och sannolikhet enligt fastställda skalor. Skalorna bygger på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) rekommenderade modell. De bedömda händelsebeskrivningarna, identifierade risker, erhåller ett riskvärde (1-16) som är produkten av konsekvens- och sannolikhetsvärdet.

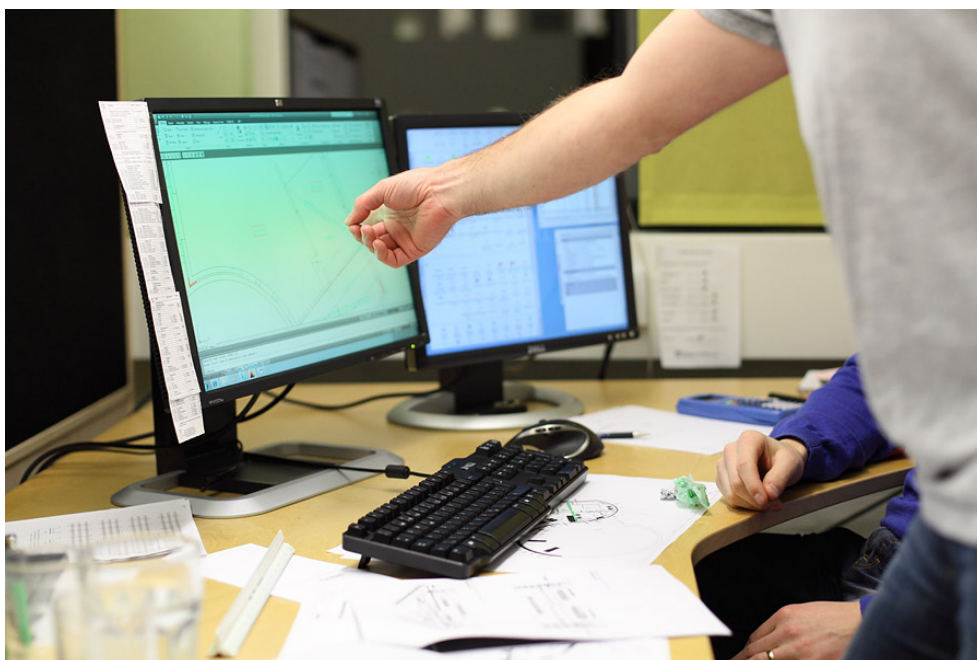
Arbetet med hotbedömningen resulterar i ett beslutsunderlag där åtgärder beskrivs för att öka förmågan/minska sårbarheten kopplat till systemet. Berörd objektsägare

⁶ pm3 är en förvaltnings- och portföljstyrningsmodell som bl.a. syftar till att tydliggöra ansvaret för förvaltning och utveckling av både it- och verksamhetskomponenter för myndighetens respektive objekt.

tar sedan ställning till om identifierade sårbarheter ska elimineras, reduceras eller accepteras. Läs mer i kapitlet om åtgärder.

Avgränsning

I arbetet med att analysera informationssäkerheten i Länsstyrelsens geografiska område har en avgränsning gjorts till att innefatta endast kommunerna. MSB har under 2015 genomfört en enkät om informationssäkerhet riktad till alla kommuner i landet. Länsstyrelserna har utgått från materialet från MSB:s enkät⁷. Varje länsstyrelse har fått en länsvis sammanställning av delar av resultatet. Sammanställningen utgör inte tillräckligt underlag för en detaljerad analys, på grund av låg grad av transparens. Det är därför önskvärt att MSB gör en detaljerad analys utifrån hela det material de har fått in.

⁷ Den sammanställda enkäten med kommunernas svar återfinns i bilaga 1

Samhällsviktig verksamhet i Västra Götalands län

Vid identifiering av samhällsviktig verksamhet som är av regional betydelse identifieras sådan samhällsviktig verksamhet som är av särskild betydelse för att upprätthålla funktionen för länet. Ett bortfall av, eller en svår störning i verksamheten, kan på kort tid få regionala eller nationella konsekvenser. Verksamheten är vidare nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad samhällsstörning i länet eller nationen ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

Det finns naturligtvis en mängd samhällsviktiga verksamheter i länet som är av betydelse för befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet, grundläggande värden samt egendom och miljö. Dessa verksamheter måste kunna bedrivas även vid en samhällsstörning.

Samhällets krisberedskap är inte enbart de offentliga verksamheternas ansvar. Även privata och frivilliga aktörer är viktiga för upprätthållandet och utvecklingen av krisberedskapen.

I den här rapporten fokuserar vi på den samhällsviktiga verksamhet som är av regional betydelse och som vid ett bortfall eller störning kan leda till allvarliga regionala konsekvenser. Vi har valt att redovisa identifierad samhällsviktig verksamhet utifrån de sektorer som anges i MSB:s handlingsplan för skydd av samhällsviktig verksamhet⁸ och utifrån vilken kategori (offentlig, privat eller frivillig) som aktören tillhör. Vi har använt följande definitioner:

Samhällssektor

Den samhällsviktiga verksamheten väljer vi även att kategorisera efter MSB:s vägledning för skydd av samhällsviktig verksamhet. Där en samhällssektor beskriver de olika områden där viktiga samhällsfunktioner finns och samhällsviktig verksamhet kan identifieras.

Viktig samhällsfunktion

Viktig samhällsfunktion är ett samlingsbegrepp för de verksamheter som upprätthåller en viss funktionalitet.

Samhällsviktig verksamhet

Med samhällsviktig verksamhet menas verksamheter, anläggningar, noder, infrastruktur och tjänster som är av avgörande betydelse för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner. Samhällsviktig verksamhet kan vara av lokal, regional eller nationell betydelse.

Offentliga aktörer

Offentliga aktörer är stat, landsting och kommun samt övriga aktörer som finansieras med offentliga medel, till exempel kommunalförbund och kommunala bolag. Här inkluderar vi också de aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och

⁸ [För förklaring av sektorerna se Handlingsplan SVV](#)

stiftelser där kommuner eller landsting utövar ett rättsligt bestämmande inflytande⁹.

Privata aktörer

Privata aktörer bedriver verksamhet på en marknad med fri prissättning.

Det vill säga de aktörer som staten endast kan påverka genom regleringar, ekonomiska policyinstrument eller privatoffentligt partnerskap.

Frivilliga aktörer

Frivilliga aktörer är organisationer och föreningar med särskild erfarenhet eller utbildning inom olika verksamhetsområden. De ska ses som en extra resurs att tillgå vid hanteringen av krissituationer i samhället. De agerar på frivillig basis, och bistår med hjälp och stöd i den mån som efterfrågas och de kan hjälpa till.

Samhällssektor	Viktiga samhällsfunktioner per samhällssektor	Verksamhet		
		Offentlig	Privat	Frivilliga
Energiförsörjning	Tillgång till drivmedel, produktion och distribution av el, fjärrvärme	Svenska kraftnät, Energimyndigheten	Svensk Energi, Preemraff, ST1 Refinery, Vattenfall, Fortum, E-on, Göteborg Energi	
Finansiella tjänster	Centrala betalningssystem, tillgång till kontanter, utbetalningar		Banker, värde-transportörer	
Handel och-industri	Detaljhandel, tillverkningsindustri, transport till/från		Västsvenska Industri- och handelskammaren	
Hälso- och sjukvård samt omsorg	Akutsjukhus, smittskydd för människor och djur, läkemedels- och material försörjning	Västra Götalandsregionen, Kommunerna, Svenska kyrkan, Länsstyrelsens veterinärer, Jordbruksverket		Stadsmissionen, Röda Korset, FRG
Information och kommunikation	Telefoni (mobil och fast), radiokommunikation, internet, distribution av post	PTS, NTSG (nationella telesamverkansgruppen), SOS Alarm AB, 113 13, SR P4 (Väst, Göteborg, Sjuhärads, Skaraborg), SVT (Väst och Göteborg)	Skanova, Teracom, TV4, lokala tidningar	
Kommunalteknisk försörjning	Renhållning, dricksvattenförsörjning, avloppshantering, våghållning	Kommuner, kommunala bolag	Entreprenörer	
Livsmedel	Distribution och tillverkning av livsmedel, dricksvatten	Livsmedelsverket (VAKA), Jordbruksverket	Arlafoods, Scan, ICA, Dagab AB, Falköpings mejeri	LRF
Offentlig förvaltning	Regional ledning, diplomatisk och konsulär verksamhet	SMHI, Havs- och vattenmyndigheten, Strålsäkerhetsmyndigheten, Sjöfartsverket,		

⁹ [För definition av rättsligt bestämmande inflytande se Sekretesslag \(2009:400\) 2 kap. 3§](#)

Skydd och säkerhet		SIG, Konsulat, Länsstyrelsens ledningsplats		
	Polisregion Väst, kommunal räddningstjänst, domstolsväsende, åklagarverksamhet, kriminalvård, alarmeringstjänst. Militärt försvar, gränsskydd och immigrationskontroll	Försvarsmakten-MRV, MSB, Kustbevakning region Sydväst, Säkerhetspolisen Enhet Väst, Polisen Region Väst, Kommunal räddningstjänst, SOS Alarm AB 112, Domstolar, Åklagarmyndigheten, Sjöfartsverket JRCC, Tullverket (två olika regioner), MSB förstärkningsresurser	G4S, Securitas (Bevakningsföretag)	
Socialförsäkringar	Offentliga trygghetssystem som utbetalning av pension, a-kassa, socialförsäkringar, försörjningsstöd m.m Länsstyrelsen är ansvarig för utbetalning vid företagskonkurser.	Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommunal socialtjänst, Pensionsmyndigheten, Länsstyrelsen		
Transporter	Väg, järnväg, kollektivtrafik, flyg- och sjötransporter, logistik	Trafikverket, Luftfartsverket, Västtrafik, SJ, Banverket	Swedavia, Göteborgs Hamn AB, Redarföreningen, Uddevalla Hamn, Wallhamn-Tjörn, Petroport-Stenungsund, Green Cargo, Sveriges Åkeriföretag	FRG

Kritiska beroenden för den samhällsviktiga verksamheten

Kritiska beroenden är beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till sådana funktionsnedsättningar som kan få till följd att en kris inträffar.

Kritiska beroenden återfinns i samhällsviktiga verksamheter och bör kännas till och kunna hanteras av verksamhetsägaren. Beroendena kategoriseras inom följande områden utifrån MSB:s vägledning för samhällsviktig verksamhet¹⁰:

- Infrastruktur
- Verksamhetsnära system
- Personal
- Information
- Kapital, varor och tjänster
- Övrigt

Att identifiera kritiska beroenden är ett komplext arbete och måste därför utföras av personer som har god insyn i den samhällsviktiga verksamheten. Kritiska beroenden genomsyrar hela näringslivskedjan, men ju fler system, aktörer, kommuner med mera som involveras vid en samhällsstörning ju större nystan av beroenden uppkommer. Att på regional nivå ha kunskap om och insyn i att kritiska beroenden finns och bör hanteras som en sårbarhet är av stor vikt. Dock anser vi det inte eftersträvänsvärt att detaljeringsgraden kan vara djupare än den kategoriseringen som görs i MSB:s vägledning för samhällsviktiga verksamheter som presenteras i kapitel 3 i denna rapport och utifrån grundläggande beroenden som nämns här ovan. Den högre detaljeringsgraden bör finnas och utföras av respektive verksamhet för att ha som underlag som kan användas vidare för åtgärdsplaneringen i verksamheten.

I ett försök att identifiera kritiska beroenden för Länsstyrelsens samhällsviktiga verksamhet så visar det sig att det finns två utfall för vad resultatet blir. Antingen visar det sig att den samhällsviktiga verksamheten är beroende av andra samhällsviktiga verksamheter, dvs. exempelvis energiförsörjning, information och kommunikation och offentlig förvaltning. Därmed bli identifieringen av samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden en "loop", där sektorerna är beroende av varandra för att kunna upprätthållas. De andra alternativt är att konstatera att de kritiska beroendena är just det självklara rubrikerna som MSB använt för sin kategorisering. Genom denna hållning blir vi också säkra på att vi inte redovisar information om beroenden som kan anses vara känsliga uppgifter.

¹⁰ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, "Vägledning för samhällsviktig verksamhet" Publ.nr. MSB620, 2014

Informationssäkerhetsuppdraget 2015

Länsstyrelsen har vissa arbetsuppgifter som kan anses vara samhällsviktiga, antingen genom att de påverkar samhället runtomkring direkt (till exempel krissamordning eller utbetalning av bidrag) eller för att de är en förutsättning för att den egna verksamheten är i gång (till exempel IT) och gör så att servicen utåt fungerar.

Begreppet samhällsviktig verksamhet kan också bero på tidsaspekten, det är skillnad på en kort händelse och en mer utdragen. Händelser med olika tidsperspektiv kan komplettera varandra i att ringa in vad som är samhällsviktigt.

Länsstyrelsens bedömning, med utgångspunkt för kriterierna för samhällsviktig verksamhet, är att följande verksamhet och uppdrag inom myndigheten är att betrakta som samhällsviktig utifrån ett krisberedskapsperspektiv, de markeras i fetstil. Här redovisas även vilka system som Länsstyrelsens samhällsviktiga verksamhet är beroende av. Flera system är av grundläggande karaktär och kommer därmed upprepas för flera funktioner.

Tjänsteman i beredskap och med uppgift att initiera och samordna det inledande arbetet för att upptäcka, verifiera, larma och informera vid allvarliga kriser som kan drabba länet.

- *RAKEL*
- *WIS*
- *Outlook*
- *Lync*
- *Videokonferens*
- *Telefonkonferenslösning som används vid regionala samverkanskonferenser (kallelse via SOS inkallningssystem),*
- *Kryptografisk utrustning*
- *FTN/ATL*

Länsledningen och dess stab utifrån strategiska beslut.

- *Samma system som TiB*

Krisledningsorganisation inklusive information/kommunikation med uppgift att vid en allvarlig kris, som berör länet eller medför behov av samverkan med kommuner eller andra aktörer, omgående ska kunna upprätta en ledningsfunktion för bl.a. samordning och information. Krav enligt förordning om krisberedskap och höjd beredskap som vi ska klara med kort varsel. Ansvar vid höjd beredskap.

- *Webbplattformen (extern och intern)*

Länsstyrelsen ska upprätthålla förmåga att vid omfattande räddningsinsatser i kommunal räddningstjänst **kunna ta över ansvaret för räddningstjänsten** i de kommuner som berörs.

- *Samma system som TiB*

Länsstyrelsen ansvarar även för räddningstjänst **vid utsläpp av radioaktiva ämnen** och för sanering efter sådana utsläpp.

- *Samma system som TiB*
- *Länsstyrelsen i Hallands läns system för loggning vid en händelse på Ringhals*

Länsstyrelsens presumtiva räddningsledare som har behörighet att leda den kommunala räddningstjänsten när Länsstyrelsen ansvarar för denna. De kan även bistå Länsstyrelsen vid situationer när övertag av räddningstjänst, eller vid risk för utsläpp av radioaktiva ämnen, är aktuella.

- *Samma system som TiB*

Hanterandet av skyddsobjekt

- *Stand-alone dator*

Veterinärverksamhet och djurskydd för att vid en epizooti, om Jordbruksverket så beslutat, bedriva smittspårning och smittbekämpning.

- *Telefon*
- *Internet*
- *GIS*
- *Ärendehanteringssystemet Platina*

LST-IT som organisatoriskt ligger under Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

- *LST-net; system kopplade till andra myndigheter*

Utbetalningsadministration av främst lönegarantier och vissa stöd.

- *Systemet Garant*
- *Ärendehanteringssystemet Platina*
- *Systemet Agresso*

Ärendeservice genom registrering av in- och utgående handlingar.

- *Ärendehanteringssystemet Platina*
- *Skanningssystem och tillhörande mjukvara Autostore*

Hot och risker för Länsstyrelsen och länets geografiska område

Regional riskbild

Västra Götalands län präglas av en komplex och mångfacetterad riskbild där konsekvenserna av en samhällsstörning i länet kan få en regional betydelse och snabbt kan leda till både regional, nationell och internationell påverkan. I detta avsnitt redovisas risker inom fem riskområden:

- Naturolyckor
- Andra olyckor
- Teknisk infrastruktur och försörjningssystem
- Social oro/Antagonistiska hot
- Sjukdomar

Några av de identifierade riskerna hör samman i flera riskområden. Exempelvis händelser kopplade till Göta Älv har sitt ursprung både i naturolyckor, andra olyckor och teknisk infrastruktur och försörjningssystem.

Varje riskområde innehåller en riskidentifiering och en riskanalys. Riskanalysen beskriver en konsekvensbedömning för de identifierade riskerna. Utgångspunkten för konsekvensbedömningen är vilka skyddsvärden som är hotade. De fem skyddsvärdena som MSB har formulerat är:

- Människors liv och hälsa
- Samhällets funktionalitet
- Demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter
- Miljö och ekonomiska värden
- Nationell suveränitet

Riskbedömningen och identifieringen har endast reviderats under 2015 och inte genomfört någon djupare analys av presenterade hot och risker. Länsstyrelsen tar i stället höjd för att utveckla detta till 2016 års risk- och sårbarhetsanalys. Med anledning av att kommunerna och Länsstyrelsen numer har samma inrapporteringsdatum för risk- och sårbarhetsanalysen, så finns det till årets rapportering ingen möjlighet att beakta det underlag som kommunerna har identifierat. Istället kommer det att ske ett arbete under 2016 med att sammanställa och värdera om det framkommit risker i länets kommuner som kan få regionala konsekvenser.

Naturolyckor

Risker som är natur- och väderrelaterade innefattar de händelser som man vanligtvis benämner naturolyckor. Det inbegriper även vissa risker som kan beröras av mänsklig påverkan såsom exempelvis klimatförändringar som kan öka översvämnings- och skredriskerna i länet. Klimatförändringar kan även påverka kulturmiljöer som landskap, bebyggelse och fornlämningar genom stormar, översvämnningar, havsnivåhöjningar och fuktigare marker. Många skyddsvärda kulturmiljöer ligger i

anslutning till vatten i olika former. Orsaken är att mänsklig aktivitet ända sedan stenåldern varit knuten till vatten. Det innebär att kulturmiljön i hög grad berörs av klimatförändringar som stigande vattennivåer och ökad nederbörd.

Naturolyckor som skyfall, stormar, översvämningar, ras, skred, skogsbränder, torka och värmeböljor kan orsaka stora konsekvenser för människors hälsa, egendom, miljö och samhällets funktionalitet. Natur- och väderrelaterade händelser är en betydelsefull del av länets riskbild.

Riskidentifiering

Länsstyrelsen har som underlag till den här rapporten utgått från en sammanställning av naturolyckor som kan drabba länet. Sammanställningen har genomförts av en intern arbetsgrupp från olika verksamheter inom Länsstyrelsen.

Vindrelaterade risker (storm och orkan) kan inträffa i hela länet och ingen närmare geografisk analys har gjorts.

Översvämningar till följd av riklig nederbörd har delats upp i kategorierna skyfall (kan inträffa var som helst i länet), höga havsnivåer i samband med storm, vilket är en risk utmed länets kust, översvämningar utmed vattendrag och i större sjöar (här har känsliga vattendrag och sjöar identifierats). Att vi har med översvämning av vattendraget Viskan beror på att scenariot analyserats i en tidigare risk- och sårbarhetsanalys.¹¹ Andra risker kopplade till nederbörd är snöstorm, isstorm och långvarig torka. Dessa har inte tagits vidare för någon geografisk avgränsning.

Geologiska händelser delas in i ras och skred. Länet har många skredkänsliga områden, vilka framgår i den sammanställning som Länsstyrelsen gjort av risker i länet. Underlag gällande skredkänsliga områden har hämtats från SGIs karteringar. Skredkänsliga områden finns framför allt utmed vissa vattendrag och delar av kusten.

Temperaturrelaterade risker är extrem kyla och långvarig värmebölja, vilka också kan inträffa i hela länet. Värmeböljor är en risk som ökar i och med klimatförändringen och där är städer särskilt utsatta på grund av lokala värmeeffekter.

Åska och blixtnedslag kan slå hårt lokalt, men Länsstyrelsen har inte tittat närmare på riskerna kring detta.

Skogsbrand har identifierats som en risk, men Länsstyrelsen har inte inom ramen för RSA-arbetet tittat närmare på geografiska avgränsningar av risken.

¹¹ Se mer underlag i bilagan till denna rapport

I årets risk- och sårbarhetsanalys har vi valt att fokusera på följande naturolyckor:

- **Storm**
- **Skyfall**
- **Översvämning av vattendrag, Viskan**
- **Ras och skred**
- **Värmebölja**
- **Isstorm**
- **Skogsbrand**

Riskanalys

Gemensamt för hoten och riskerna är att de skulle ge stora och omfattande konsekvenser av regional betydelse och även kan få nationell påverkan. Att bedöma sannolikheten för att någon av dessa händelser skulle inträffa är förenat med stor osäkerhet och är svårbedömt. Vi väljer därför att enbart fokusera på vilka konsekvenserna blir på det skyddsvärda. Där vissa händelser pekar på allvarliga konsekvenser, medan andra behöver analyseras ytterligare.

Storm

Vi har flera händelser där vi kunnat ta tillvara på erfarenheter efter kraftiga stormar som drabbat både vårt och de kringliggande länen. Ofta blir det stor påverkan på samhällets funktionalitet, främst inom el- och telesektorn. Även sektorn transporter påverkas av blockerade vägar och järnvägar. Under vissa omständigheter kan storm även medföra förhöjda havsvattennivåer som tillsammans med störningar i transporter kan orsaka konsekvenser på ekonomiska värden.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Storm	Människors liv och hälsa	Allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Mycket allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga

Skyfall

SMHI:s definition av skyfall är minst 50 mm på en timme eller minst 1 mm på en minut¹². Vid ett skyfall är risken för störning av flera samhällsfunktioner stor. Risker som är kopplade till människors liv och hälsa anses mest allvarlig. Bland annat kommer det bli mycket kännbart för samhället om VA-nät och dricksvattenförsörjningen drabbas av störningar. Även avfallshanteringen riskerar att påverkas, vilket kan leda till risker för hälsan, sanitära olägenheter och smittspridning. En viktig stomme i samhällets uppbyggnad och funktionalitet är givetvis vårt beroende av el- och teleförsörjning. Det finns en överhängande risk att samhällsviktiga funktioner kan slås ut om ett omfattande skyfall drabbar platser där dessa funktioner finns placerade. Då vår förmåga att upprätthålla samhället på ett fungerande sätt är starkt kopplat till el- och teleförsörjningen. Ett omfattande skyfall kan även förväntas påverka samhällets funktionalitet och leda till ekonomiska konsekvenser då fram-

¹² <http://www.smhi.se/kunskapsbanken/rotblota-1.17339>

komlighet på infrastrukturen blir störd. Detta kan i sin tur leda till att leveranser, arbetskraft, näringsliv och barn- och äldreomsorg riskerar att inte fungera som vanligt.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Skyfall	Människors liv och hälsa Samhällets funktionalitet Miljö och ekonomiska värden	Allvarliga Mycket allvarliga Allvarliga

Översvämning av vattendrag

I Västra Götaland har det i arbetet med översvämningdirektivet identifierats var de största riskerna för översvämning finns. I ett historiskt perspektiv är det i Sävån, Mölndalsån och Göta älv inom Göteborgs kommun. Även i Väneren vid Lidköping och Lidans avrinningsområde är det stora risker för översvämning. Områdena är analyserade genom särskilda karteringar, som visar i vilken omfattning översvämning kommer ske beroende på vilket flöde som råder. Vattendraget Viskan är även det ett område som då och då översvämmas med olika konsekvenser som följd, vilket har analyserats i en tidigare risk- och sårbarhetsanalys. Främst skulle näringsverksamhet utmed Viskan drabbas och troligtvis skulle även dag- och avloppsvatten påverkas. Inom klimatanpassningsområdet pågår arbete för att förbättra förmågan för samhället att hantera översvämningar.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Översvämning av vattendrag, Viskan	Människors liv och hälsa Samhällets funktionalitet Miljö och ekonomiska värden	Allvarliga Mycket allvarliga Allvarliga

Ras och skred

Inom länet finns skredkänsliga platser identifierade, ett mycket utsatt område är till exempel Göta Älv vid Lilla Edets kommun som bedöms som mest skredkänsligt i länet. Ett skred i detta område skulle sannolikt ge betydande konsekvenser på människors liv och hälsa, störningar i transporter och att ekonomiska värden därmed också blir påverkade. Erfarenheter har även tagits med från händelserna som inträffade i Småröd, utanför Munkedal 2006.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Ras och skred	Människors liv och hälsa	Mycket allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Mycket allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga

Värmebölja

SMHI definierar värmebölja som en sammanhängande period då dygnets högsta temperatur överstiger 25°C minst fem dagar i sträck¹³. En värmebölja får påverkan på vårt samhälle där vissa funktioner kommer belastas hårdare än andra. Risken för människors liv och hälsa är överhängande då sjukvården får en högre belastning då redan sjuka och gamla kan bli ännu sämre. Ett ökat badande i sjöar och hav kan leda till att drunkningstillbudet ökar. Troligtvis påverkas även samhällets funktionalitet, bland annat genom störningar på väg- och järnväg. Även livsmedelsindustrin kan drabbas av konsekvenser i form av sämre skördar, vattenbrist och ökad bakterietillväxt.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Värmebölja	Människors liv och hälsa	Mycket allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Allvarliga

Isstorm

Scenariot Isstorm har också varit föremål för analys ett flertal gånger de senaste åren. Konsekvenser till följd av scenariot kan påverka elförsörjningen och elektroniska kommunikationer. Det kan i sin tur påverka möjligheten till bland annat samverkan mellan aktörer som ska hantera händelsen.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Isstorm	Samhällets funktionalitet	Mycket allvarliga

Skogsbrand

I Länsstyrelsens riskidentifiering från 2013 framgår att den samlade konsekvensbedömningen för samhällets skyddsvärden vid en skogsbrand bedöms som allvarlig. Egendomsskador på skogen kan bli stora. Behov av att stänga av el i området

¹³ <http://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat/varmebolja-1.22372>

har vid tidigare tillfällen orsakat förluster för näringslivet. Kulturmiljöer, fornlämnningar och dylikt kan få svåra skador eller helt förstöras. Skogsbränder har omfattande konsekvenser för djur och växtliv, men har fram till det moderna skogsbrukets införande varit ett återkommande inslag i landskapet. Naturen är anpassad till återkolonisering och en skogsbrand har även positiva effekter på den biologiska mångfalden. Förändrade livsmiljöer gynnar andra arter och är helt nödvändiga för vissa arters spridning. Människors liv och hälsa påverkas främst utav brandrök, som ger negativa hälsoeffekter, framförallt för astmatiker. Om mycket skog förstörs i branden orsakar det ofta en stor ekonomisk skada för skogsägaren. Det innebär ofta en personlig och känslomässig förlust för skogsägaren som tar sig uttryck på olika sätt, detta visade sig i efterarbetet utav branden i Västmanland och vid stormen Gudrun och Per.

I dagsläget har scenariot skogsbrand inte djupanalyserats på nytt efter den stora skogsbranden sommaren 2014. Möjligtvis görs en annan konsekvensbedömning av en skogsbrand utifrån de erfarenheter vi fått efter branden i Västmanland.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Skogsbrand	Människors liv och hälsa Samhällets funktionalitet Miljö och ekonomiska värden	Allvarliga/Mycket allvarliga Mycket allvarliga Mycket allvarliga

Foto: Markus Green, Länsstyrelsen Västra Götalands län

Andra olyckor

Riskområdet ”olyckor” har en stark koppling till övriga riskområden. Natur- och väderrelaterade händelser innebär ofta en ökad risk för olyckor. Begreppet olycka har olika betydelse beroende av det sammanhang som ordet används i. Med olycka avses här händelser som orsakar eller kan orsaka skador på människor och miljön eller störningar i samhället.

Riskidentifiering

Länsstyrelsen har arbetat med att inventera händelser och översiktligt analysera konsekvenser inom riskområdet. Det har gjorts tillsammans med aktörer från olika enheter på Länsstyrelsen samt utvalda externa aktörer under 2013-2014. Översynen inkluderar en handfull av Länsstyrelsens verksamhetsområden samt lika många externa aktörer. Underlaget kommer även från tidigare risk- och sårbarhetsanalyser.

- **Risker i Göta Älv**
 - Älvängens industriområde, Ale kommun
 - Skredrisk
 - Förorenat dricksvatten
 - Dammbrott
 - Föroreningar (i mark eller genom utsläpp från fartyg)
- **Oljeutsläpp**
- **Dammbrott**
- **Utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning**
- **Kemolycka med utsläpp av ämnen**
- **Förorenad dricksvattentäkt (kemiskt utsläpp eller biologisk kontaminering)**

Risikanalys

Skulle någon av dessa olyckor inträffa skulle det ha påverkan på det som är skyddsvärt i Västra Götalands län. Gemensamt för hoten och riskerna är att de skulle ge stora och omfattande konsekvenser av regional betydelse och även kan få nationell påverkan. Att bedöma sannolikheten för att någon av dessa händelser skulle inträffa är förenat med stor osäkerhet och är svårbedömt. Vi väljer därför att enbart fokusera på vilka konsekvenserna blir på det skyddsvärda. Där vissa händelser pekar på allvarliga konsekvenser, medan andra behöver analyseras ytterligare.

Risker i Göta Älv

Älvängens industriområde ligger vid Göta Älv. Området är kraftigt förorenat och därtill ett av de värsta skredriskområden längs älven. Området anses också särskilt värdefullt ur miljösynpunkt och är ett Natura 2000-område. Att genomföra de åtgärder som krävs inom området försvåras och fördröjs av komplicerade ansvarsförhållanden och begränsade möjligheter till statliga bidrag.

Länsstyrelsen och Ale kommun har i samverkan med andra berörda myndigheter försökt hitta en lösning på detta problem under flera år. Området behöver åtgärdas så snart som möjligt men det är oklart hur dessa åtgärder ska kunna finansieras. 2013 gjordes en skrivelse till regeringen där Länsstyrelsen påtalade riskerna som är

kopplade till Göta Älv, och älvdalen. Där förtydligades också vilka åtgärder som bedöms som absolut nödvändiga för att minska sårbarheten i området.

I Göta Älv-utredningen¹⁴ (SGI 2009–2012) pekades området ut som ett av de sju områden med högst skredrisk i älvdalen. Klimatförändringar med ökad nederbörd och större och snabbare variationer i flöden kommer öka riskerna för skred. Om ett skred skulle inträffa kan stora mängder föroreningar komma ut i Göta Älv, och det kan få betydande konsekvenser för dricksvattenförsörjningen för kommunerna i hela Göteborgsområdet, cirka 700 000 människor kan bli berörda.

Ett skred i de förorenade massorna kan därför ge problem med vattenförsörjningen under mycket lång tid. Tillgången till reservvattentäkter i Göteborgsområdet är starkt begränsad och det finns därmed risk för råvattenbrist. Att fortsätta använda Göta Älv som råvattentäkt i händelse av skred uppströms om intaget är uteslutet och skulle allvarligt påverka invånarnas förtroende för dricksvattenförsörjningen. Under 2013 analyserades scenariot ”Stort skred i Göta Älv-dalen”, då bedömdes händelsen få mycket allvarliga och omfattande konsekvenser på lokal, regional och nationell nivå.

På begäran så har Länsstyrelsen i Västra Götaland bitt Livsmedelsverket att uttala sig i ärendet. Detta i samband med en förfrågan till regeringen om statlig bidragsfinansiering för att sanera Älvängens industriområde i Ale kommun. Livsmedelsverket uttrycker att de ser åtgärderna vid Älvängens industriområde som mycket angelägna för att skydda vattentäkterna nedströms i Göta Älv. Livsmedelsverket betonar att de delar den bedömning som Länsstyrelsen tidigare gjort, att det är av stor vikt att nödvändiga åtgärder görs ur beredskapssynpunkt för att säkra dricksvattenförsörjningen och begränsa riskerna i det nämnda området.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Älvängens industriområde	Människors liv och hälsa	Mycket allvarliga/Katastrofala
	Samhällets funktionalitet	Mycket allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga/Katastrofala
	Demokrati, rättssäkerhet	Mycket allvarliga
Skredrisk	Människors liv och hälsa	Mycket allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Mycket allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga
	Demokrati, rättssäkerhet	Mycket allvarliga
Förorenat dricksvatten	Människors liv och hälsa	Mycket allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Mycket allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga
	Demokrati, rättssäkerhet	Mycket allvarliga

¹⁴ [14 http://www.swedgeo.se/templates/SGIStandardPage.aspx?id=1353&epslanguage=S](http://www.swedgeo.se/templates/SGIStandardPage.aspx?id=1353&epslanguage=S)

Dammbrott (Vargön)	Människors liv och hälsa	Mycket allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Mycket allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga
	Demokrati, rättssäkerhet	Mycket allvarliga
Föroreningar (i mark eller genom utsläpp)	Människors liv och hälsa	Mycket allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Mycket allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Katastrofala
	Demokrati, rättssäkerhet	Mycket allvarliga

Foto: Frivilliga flygkåren (FFK) Magnus Falck

Oljeutsläpp

Vi har gjort geografiska avgränsningar till kuststräckan, Göta Älv och Vänern och främst fokuserat på konsekvenserna för egendom och miljö. Hösten 2011 drabbades Tjörn av ett oljepåslag. Erfarenheter från den händelsen visar på konsekvenser för miljön, och olika typer av egendom som till exempel naturskyddsområden, fågelskyddsområden, fritidsbåtar samt privata och kommunala fastigheter. Oljepåslaget gav även konsekvenser på kommunens turism och friluftsliv. Det var en omfattande insats för att skydda strandlinjen och förhindra att olja flöt i land med risk för att skada både djur och natur. Utöver denna händelse finns ingen fördjupad analys av de risker som är förknippade med oljepåslag.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Oljeutsläpp	Människors liv och hälsa	Allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga

Dammbrott

I länet finns rikligt med sjöar och såväl större som mindre vattendrag. Vattendrag som i flera fall innehåller någon typ av dammanläggningar. De allvarligaste konsekvenserna vid dammbrott i länet förväntas om någon av dammarna i Göta Älv brister. Dessa dammar omfattas därför av de bestämmelser som anges för så kallade farlig verksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor¹⁵. En dammbrottsanalys har genomförts och presenterats för berörda som ett underlag för samordnad beredskapsplanering för dammbrott i Göta Älv.

Vid ett dammbrott i Göta Älv förväntas stora skador på nationell samhällskritisk infrastruktur. Påverkan på människors liv och hälsa skulle få allvarliga konsekvenser om dricksvattnet skulle förorenas på grund av dammbrott. Det skulle även ge konsekvenser för miljön längs älven, dels för att naturen kring älven är klassat som ett Natura 2000-område, men särskilt skyddsvärd miljö för djur- och växtlivet. De transporter som sker på älven skulle också påverkas och därmed ge konsekvenser för ekonomiska värden. Slutligen kan händelsen ge konsekvenser avseende allmänhetens förtroende för aktörerna som ska hantera det inträffade.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Dammbrott	Människors liv och hälsa	Mycket allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Katastrofala
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga
	Demokrati, rättssäkerhet	Mycket allvarliga

¹⁵ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, 2 kap. 4§

Utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning

Ringhals kärnkraftverk i norra Halland är det verk som kan orsaka störst konsekvenser för länet vid ett utsläpp av radioaktiva ämnen. Om utsläppet är stort kan det bli nödvändigt med åtgärder inom jordbruket och att sanera vissa områden för att åter kunna använda mark och egendom som påverkats. Oavsett utsläppets omfattning kommer informationsbehovet att bli mycket stort.

Konsekvenserna förväntas bli mycket omfattande på människors liv och hälsa, då händelsen kommer ge ett ökat tryck på sjukvården. Samhällets funktionalitet kommer också påverkas då hanteringen av händelsen kommer bli mycket resurskrävande. Därmed kommer prioriteringen vara att se till att händelsen hanteras och får de resurser som efterfrågas, annan verksamhet kommer få stå tillbaks. Likväl kommer händelser generera konsekvenser för miljö och ekonomiska värden, dels i form av bristande förmåga att driva sin näringsverksamhet, men också att händelsen kommer påverka den omgivande miljön och de djur och växter som finns i området.

Tillexempel är livsmedelsproduktionen en verksamhet som identifierats få stor påverkan. Djurhållning och betesmarker kommer behöva skötas på ett alternativt sätt. Beroende på myndigheternas hantering av händelsen finns det risk för att deras förtroende påverkas negativt. Olyckor eller sabotage vid övriga svenska kärnkraftverk och anläggningar utomlands kan medföra att det är nödvändigt att vidta åtgärder i Västra Götalands län, och kan också medföra konsekvenser på det vis anser skyddsvärt i länet.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning	Människors liv och hälsa	Mycket allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Mycket allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Katastrofala
	Demokrati, rättssäkerhet	Mycket allvarliga

Olycka med utsläpp av farliga ämnen (CBRNE)

Konsekvenserna av en olycka skulle sannolikt bli mycket allvarliga för omgivningen, både människor och miljön. Påverkan på samhället blir olika beroende på vart den inträffar. Vi kan konstatera att det transporteras stora mängder kemiska ämnen via järnväg.

En olycka i anslutning till järnvägen skulle påverka samhällets funktionalitet då transport av både varor och passagerare skulle försvåras. Återigen är Göta Älv ett riskområde eftersom många transporter görs på och längs med älven. Skulle det inträffa en olycka eller ett utsläpp av kemiska ämnen där så skulle det ge katastrofala konsekvenser för människors liv och hälsa. Det skulle också få allvarliga konsekvenser på miljön.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Olycka med utsläpp av farliga ämnen (CBRNE)	Människors liv och hälsa Samhällets funktionalitet	Katastrofala Mycket allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga

Förorenad dricksvattentäkt (kemiskt utsläpp eller biologisk kontaminering)

Länsstyrelsen har analyserat två scenarion med påverkan på dricksvattnet. Dels störning i dricksvattendistributionen, men även smitta i dricksvattnet. De konsekvenser som är förenade med störningar i dricksvattenförsörjningen ger en direkt påverkan på människors liv och hälsa. Det är särskilt tydligt när det gäller Göta Älv, som är vattentäkt för Göteborgs stad och ett antal kranskommuner. En händelse som denna skulle givetvis få mycket allvarliga konsekvenser på människors liv och hälsa, miljön och ekonomiska värden oavsett vart i länet det skulle inträffa.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Förorenad dricksvattentäkt	Människors liv och hälsa	Mycket allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga

Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

Det här riskområdet har en annan typ av karaktär jämfört med övriga områden. Vi är idag starkt beroende av teknik och olika försörjningssystem och det gör också att området har en tydlig koppling till kritiska beroenden som samhället generellt har.

Riskidentifiering

Riskbedömningen och identifieringen har inte förändrats under 2015, utan Länsstyrelsen tar i stället höjd för att utveckla detta till 2016 års risk- och sårbarhetsanalys. Särskilt fokus bör ligga på att ytterligare analysera konsekvenser och sårbarhet vid störningar i Göteborgs Hamn.

- **Störningar i elförsörjningen**
- **Störningar i elektroniska kommunikationer**
- **Störningar i drivmedelsförsörjningen**
- **Störningar i godsflödet till/från Göteborgs Hamn**

Riskanalys

Skulle någon av dessa samhällsstörningar inträffa skulle det ha påverkan på det som är skyddsvärt i Västra Götalands län. Gemensamt för hoten och riskerna är att de skulle ge stora och omfattande konsekvenser av regional betydelse och även kan få nationell påverkan. Att bedöma sannolikheten för att någon av dessa händelser skulle inträffa är förenat med stor osäkerhet och är svårbedömt. Vi väljer därför att enbart fokusera på vilka konsekvenserna blir för det skyddsvärda. Där vissa händelser pekar på allvarliga konsekvenser, medan andra saknar regionalt underlag och behöver analyseras ytterligare.

Störningar i elförsörjningen

Vi kan konstatera att hela länet oavsett verksamhet är beroende av elförsörjningen. Flera samhällssystem bygger på att det finns en fungerande elförsörjning. Där det är särskilt viktigt att systemen inte påverkas av störningar införskaffas ofta elverk för att öka förmågan att hantera bortfallet. Tidigare har det gjorts analyser på scenarion med större störningar i elförsörjningen. Scenariot har konsekvenser för möjligheten till bland annat samverkan mellan aktörer som ska hantera händelsen. Elförsörjningen har blivit mer robust sedan viktiga elledningar har grävts ner, detta som en följd av stormar som drabbat länet och därmed gett stora störningar på elförsörjningen.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Störningar i elförsörjningen	Människors liv och hälsa	Allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Mycket allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga

Störningar i elektroniska kommunikationer

Flera olika typer av samhällssystem och samhällsviktig verksamhet har ett direkt beroende av elektroniska kommunikationer. Störningar i dessa skulle ge påverkan på viktiga funktioner i samhället. Hur långvariga avbrotten är, avgör hur stora konsekvenserna blir. Scenariot ger konsekvenser för möjligheten till bland annat sam-

verkan mellan aktörer som ska hantera händelsen. Vilket i sin tur kan ge ytterligare konsekvenser på skyddsvärdena i form av nedsatt funktion och produktion i verksamheterna. Skulle det ge störningar på elektroniska kommunikationer inom exempelvis sjukvården finns det risk för människors liv och hälsa.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Störningar i elektroniska kommunikationer	Människors liv och hälsa	Allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Allvarliga

Störningar i godsflödet till/från Göteborgs Hamn (ej konsekvensbedömd)

30 procent av all Sveriges utrikeshandel hanteras i Göteborgs Hamn. Om någon funktion skulle falla ifrån innebär det ett problem inte bara för Göteborg utan för hela Sverige. Ett 25-tal godståg pendlar med dagliga avgångar för att företag i hela Sverige och Norge ska förses med varor. I Göteborgs Hamn finns terminaler för container, roro, bilar, passagerare samt olja och andra energiprodukter. Sedan 2010 är hamnen uppdelad i ett kommunalt hamnbolag och separata terminalbolag som sköter driften. Göteborgs Hamn bedriver samhällsviktig verksamhet, förenat med hot och risk för avbrott i godsflödet. En utredning som gjorts vid Lunds tekniska högskola, visar på konsekvenser att ett avbrott skulle kosta samhället ca 3 miljarder kronor/dygn.¹⁶ Därmed finns det all anledning att fortsätta arbeta med förmågan att kunna hantera en störning och ”säkra” Göteborgs Hamn. Scenariot har inte analyserats av Länsstyrelsen.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Störningar i godsflödet till/från Göteborgs Hamn	Samhällets funktionalitet	Mycket allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga

¹⁶ Ginstrup & Rubil, *Hur godsflödet genom Göteborgs Hamn påverkar sektorer i Sverige – Ekonomisk förlust och oförmåga till produktion vid ett totalstopp av Göteborgs Hamn utifrån en input-output-modell*, Lunds tekniska högskola och Lunds universitet, 2013

Störningar i drivmedelsförsörjningen (ej konsekvensbedömd)

En störning inom drivmedelsförsörjningen förväntas få allvarliga konsekvenser för de skyddsvärden som finns i Västra Götaland, dock är de inte analyserade på regional nivå. Underlaget som finns är främst bedömningar av enskilda sakkunniga och därmed kan scenarierna ligga till grund för ytterligare analys av konsekvenser för länet

Inom länet finns större delen av Sveriges produktion av olika typer av petroleumprodukter. Det finns flera fasta anläggningar till exempel de petrokemiska industrierna i Stenungsund och raffinaderierna i Göteborg och Lysekil. Detta gör att länet har goda förutsättningar för försörjning av drivmedel då transporterna inte är lika långa som i övriga landet. Dock är det särskilt viktigt att transporterna från länet kan säkras för att förse övriga delar av landet med drivmedel. I övrigt så har det inte analyserats i större omfattning vad störningar inom sektorn skulle få för konsekvenser för samhället på sikt.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Störningar i drivmedelsförsörjningen	Människors liv och hälsa	Ej analyserat
	Samhällets funktionalitet	Ej analyserat
	Miljö och ekonomiska värden	Ej analyserat
	Demokrati, rättssäkerhet	Ej analyserat

Social oro

Länsstyrelsen arbetar för ett socialt hållbart samhälle som bygger på att grundläggande mänskliga rättigheter respekteras och att inga grupper missgynnas av formella och informella strukturer. Att integrera sociala risker i risk- och sårbarhetsanalysen är ett sätt att utveckla Länsstyrelsens arbete för ett socialt hållbart samhälle.

Sociala risker har sitt ursprung i människors levnadsförhållanden och bottnar i bristande tilltro till samhället och samhälleliga funktioner samt systemets förmåga att lyssna till och hantera avgörande problem för individen/gruppen. Brist på tillit kan starta en process som riktar sig mot samhällsfunktioner. Bristen på tillit kan också leda till ett inåt agerande riskbeteende.

Sociala risker tar avstamp i hur samhället är uppbyggt och handlar om vilka inbyggda faktorer som skapar antagonistiska beteenden och andra typer av samhällshot av och mot dem som verkar inom systemet. Dessa faktorer ökar sannolikheten för att en risk eller en extraordinär händelse ska inträffa. Sociala risker och antagonistiska hot kan orsaka stora negativa konsekvenser för människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet samt hota grundläggande värden.

I arbetet med sociala risker handlar det om att ha både proaktiv och reaktiv beredskap. Ett proaktivt förhållningssätt utgår från att identifiera risker samt att förebygga och agera tidigt, helst innan det inträffar. Den reaktiva beredskapen måste finnas när hotet/risken verkligen inträffar, då alla aktörer ska ha en god handlingsberedskap.

Länsstyrelsen har tillsammans med Västra Götalandsregionen och Malmö högskola utvecklat en arbetsmetod för att kunna ta hänsyn till sociala risker i risk- och sårbarhetsanalyser. Metoden kallas Västra Götalandsmodellen och kan användas av framförallt kommuner. Med detta arbete är förhoppningen att det sociala riskperspektivet lyfts fram i det övergripande arbetet med hållbar samhällsutveckling.

Länsstyrelsen har inte analyserat sociala risker på ett regionalt plan utan har i första hand hitintills varit engagerad i utvecklingsprojekt inom området. Detta projekt som genomförts tillsammans med Länsstyrelserna i Skåne och Stockholm kommer att avslutas under 2015. Projektet kommer att presenteras i en slutrapport som finns tillgänglig vid årsskiftet 15/16.

Antagonistiska hot

Utifrån regeringens proposition om om Sveriges försvar och försvarspolitiska inriktning¹⁷ som publicerades i somras så beskrivs där att den säkerhetspolitiska situationen i Europa har försämrats. Detta innebär att vi i Sverige har oidentifierade hot som riskerar att ge konsekvenser på bland annat vår nationella suveränitet. Sveriges säkerhetspolitik ska ytterst garantera landets oberoende och självständighet där vi måste kunna värna landets suveränitet, svenska rättigheter och intressen, våra grundläggande värderingar samt skydda svensk handlingsfrihet inför politisk, militär eller annan påtryckning. Den försämrade säkerhetspolitiska situationen innebär förändrade krav på den svenska försvarsförmågan. Den svenska försvarsförmågan syftar ytterst till försvar av det egna territoriet men ska också betraktas som en del i en gemenskap för stabilitet och säkerhet i norra Europa.

¹⁷ [Regeringens proposition 2014/15:109 Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar](#)

Med anledning av de förändringar vi ser i omvärlden anser regeringen att planeringen för totalförsvaret därför bör återupptas och genomföras utifrån planeringsanvisningar som regeringen kommer besluta. Totalförsvaret är den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig och består av militärt och civilt försvar. Planeringen är ett första steg i återupptagandet av det civila försvaret. Statliga myndigheters förmåga på central och regional nivå att prioritera och fördela resurser vid höjd beredskap bör och kommer behöva utvecklas.

Länsstyrelserna inom Militärregion Väst¹⁸ (MRV) har enats om ett gemensamt uppbyggandsarbete kopplat till antagonistiska hot, höjd beredskap och civilt förvar.

Sjukdomar

Smittsamma sjukdomar kan orsaka stora konsekvenser i samhället. Många sjukdomar är smittsamma och kan därmed påverka en stor del av befolkningen, med bortfall av samhällsviktiga funktioner som följd. Sjukdomar ger också ofta upphov till stor rädsla och oro. Smittsamma sjukdomar som drabbar människor i stor omfattning ger mycket allvarliga konsekvenser för samhället. Vi har analyserat sådana scenarion i tidigare risk- och sårbarhetsanalyser.

Det finns flera allvarliga smittsamma djursjukdomar där sannolikheten är relativt stor att dessa drabbar djur i landet och länet. Ett sådant utbrott får stora konsekvenser för lantbruksnäringen och livsmedelsproduktionen men inte så stora konsekvenser för samhället i övrigt. Länsstyrelsen har inte tidigare analyserat smittsamma sjukdomar som drabbar både människor och djur. Sannolikheten för detta är relativt hög och konsekvenserna för samhället kan bli stora. Ett sådant scenario ställer stora krav på samordning mellan olika myndigheter och en balans i informationsarbetet, eftersom åtgärderna skiljer sig mycket åt mellan människo- och djursidan. Brister i arbetet kan också leda till förtroendekriser som påverkar förtroendet för olika aktörer under lång tid.

Riskidentifiering

Länsstyrelsen samarbetade med Länsstyrelsen i Stockholm 2014 för att genomföra en övergripande riskinventering och riskanalys inom området sjukdomar, då reviderades också det tidigare underlaget. I stort kvarstod de tidigare bedömningarna för de risker inom sjukdomar som vi står inför. Däremot belyses risken Zoonos - antibiotikaresistenta bakterier och vilka konsekvenser en spridning av dessa skulle ge. Riskerna delas in i följande områden:

- **Smittsamma sjukdomar som drabbar människor (epidemier och pandemier)**
- **Smittsamma sjukdomar som drabbar djur (epizootier)**
- **Smittsamma sjukdomar som drabbar både människor och djur (zoonoser)**
- **Antibiotikaresistenta bakterier**

¹⁸ Länsstyrelserna som ingår i Militärregion väst (MRV) är Värmland, Örebro, Västra Götaland och Halland.

Risikanalys

Skulle någon av dessa sjukdomar inträffa skulle det ha påverkan på det som är skyddsvärt i Västra Götalands län. Gemensamt för hoten och riskerna är att de skulle ge stora och omfattande konsekvenser av regional betydelse och även kan få nationell påverkan. Att bedöma sannolikheten för att någon av dessa händelser skulle inträffa är förenat med stor osäkerhet och är svårbedömt. Vi väljer därför att enbart fokusera på vilka konsekvenserna blir på det skyddsvärda. Vissa händelser är analyserade för att riskbedömningen pekar på allvarliga konsekvenser, andra behöver analyseras ytterligare.

Epidemi/pandemi

Pandemi med influensakaraktär har analyserats flera gånger de senaste fem åren. Underlaget har dels varit utformat som en oidentifierad influensapandemi som drabbar stora delar av befolkningen. Under 2013 analyserades också ett scenario med fågelinfluensa som smittar till människa (zoonos). Sjukdomar kan orsaka stora konsekvenser i samhället. Dels är det risk för människors liv och hälsa, då många sjukdomar är smittsamma. Det kan ge en hög sjukfrånvaro som kan påverka en stor del av befolkningen, med bortfall av samhällsviktiga funktioner som följd. Sjukdomar ger också ofta upphov till stor rädsla och oro, och beroende på hur myndigheterna hanterar det inträffade kan det också få konsekvenser för deras förtroende hos allmänheten

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Epidemi/Pandemi	Människors liv och hälsa	Mycket allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Mycket allvarliga
	Demokrati, rättssäkerhet	Allvarliga

Zoonos

En zoonos är en sjukdom som kan smitta mellan djur och människa. Sjukdomarna överförs ofta via livsmedel eller genom kontakt med smittbärande djur, människor eller livsmedel.

Under 2013 analyserade Länsstyrelsen tillsammans med Västra Götalandsregionen ett scenario som huvudsakligen riktade in sig på sjukdom hos djur (vilda och tama fåglar) men med viss spridning till människor med enstaka dödsfall som följd. Vissa sjukdomar som kan drabba både djur och människor sprids med vektorer, till exempel olika sorters myggor eller fästingar. Kunskap om vilka sorter av vektorer som finns på olika ställen i landet är sporadisk, eftersom mygginventering förekommit fläckvis. Det är inte heller klart om det går att begränsa smittspridningen via vektorerna, eller om enda metoden är att skydda sig mot stick och bett. Som i de andra sjukdomsscenarierna är det risk för människors liv och hälsa, stor sjukfrånvaro kan ge störningar och konsekvenser på samhällets funktionalitet. Det i sin tur kan ge konsekvenser på ekonomiska värden. Beroende på hur myndigheterna hanterar en händelse kopplat till detta så kan det även få konsekvenser för deras förtroende hos allmänheten.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Zoonos (smitta mellan djur och människor)	Människors liv och hälsa Samhällets funktionalitet Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga Allvarliga Allvarliga

Antibiotikaresistenta bakterier

Underlaget som finns är främst bedömningar av enskilda personer med sakkunskap och därför inte analyserad i någon större omfattning på regional nivå. Därmed kan scenarierna ligga till grund för ytterligare analys av konsekvenser för länet.

Antibiotikaresistenta bakterier är en risk som kan ge mycket allvarliga konsekvenser, och det är något som ökar alltmer. Resistenta bakterier ökar dels för att antibiotika används i stor omfattning, och dels för att bakterierna sprids och kan smitta nya individer. Både människor och djur kan smittas.

Utvecklingen kommer att leda till att möjligheterna till vissa typer av vård försämras, eller att riskerna med viss vård ökar kraftigt. Det kommer också att medföra att vården blir dyrare, vilket i förlängningen gör att vården måste begränsas mer än idag. Precis som i de andra sjukdomsscenariona så är det risk för människors liv och hälsa, stor sjukfrånvaro kan ge störningar och konsekvenser på samhällets funktionalitet. Det i sin tur kan ge konsekvenser på ekonomiska värden. Beroende på hur myndigheterna hanterar en händelse kopplat till detta så kan det även få konsekvenser som minskat förtroende.

Utvecklingen motverkas dels genom att både läkare och veterinärer får vägledning i hur olika åkommor kan behandlas utan antibiotika, och dels genom att vårdhygien får allt större betydelse för att förhindra smittspridning i vården. Vi arbetar mycket med tillsyn av veterinär vårdhygien och med att sprida kunskaper om de nya föreskrifter som kommit för att förhindra smittspridning till och från djur. Vi ser också

behov av vissa förändringar i regelverken, till exempel för att kunna få reda på hur mycket antibiotika av olika sorter som en veterinär skriver ut.

Problemet är dessvärre globalt, och förändringar måste drivas igenom internationellt. Till exempel kan lagstiftningen kring läkemedelförmåner utvidgas så att bara läkemedel som producerats enligt vissa kriterier kan komma ifråga för subventioner. Dessa kriterier kan då omfatta miljöhänsyn i produktionen.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Antibiotikaresistenta bakterier	Människors liv och hälsa	Mycket allvarliga
	Samhällets funktionalitet	Allvarliga
	Miljö och ekonomiska värden	Mycket allvarliga
	Demokrati, rättssäkerhet	Allvarliga

Epizooti

Epizooti är en händelse som förväntas få allvarliga konsekvenser för de skyddsvärden som finns i Västra Götaland, dock är den inte analyserad på regional nivå i någon vidare omfattning. Underlaget som finns är främst bedömningar av enskilda sakkunniga och därmed kan scenarierna ligga till grund för ytterligare analys av konsekvenser för länet. Epizooti är en utbredd spridning av en allvarlig, smittsam djursjukdom. Sjukdomarna orsakar ofta stora ekonomiska förluster för de länder som drabbas. I kartläggningen 2013/2014 identifierades bland annat blåtunga och mul-och klövsjukan.

Det finns flera smittsamma djursjukdomar där sannolikheten är relativt stor att dessa drabbar djur i landet och länet. Ett sådant utbrott får stora konsekvenser för lantbruksnäringen och livsmedelsproduktionen men inte så stora konsekvenser för samhället i övrigt. För dessa sjukdomar finns det flera sårbarheter som är gemensamma, bland annat att kapaciteten för att ta hand om avlivade djur är otillräcklig.

Hur samhällets förmåga är att hantera ett sjukdomsutbrott av den här sorten är inte helt känt. Västra Götalands län har inte haft något utbrott av en epizooti, dock var det nära att sjukdomen Blåtunga fick fäste innanför länsgränsen år 2008. Sedan 2010 är Sverige friförklarat från sjukdomen.¹⁹ I övrigt så har det inte analyserats i större omfattning vad ett stort epizootiutbrott skulle få för konsekvenser för samhället och länet.

Hot/Risk	Skyddsvärde	Konsekvens
Epizooti (Djur)	Människors liv och hälsa	Ej analyserat
	Samhällets funktionalitet	Ej analyserat
	Miljö och ekonomiska värden	Ej analyserat
	Demokrati, rättssäkerhet	Ej analyserat

¹⁹ http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/djur/sjukdomarochsmittskydd/smittsamma_djursjukdomar/blatunga/blatunganshistoriaisverige.4.3229365112c8a099bd980002255.html

Urval av inträffade händelser 2014-2015

Nationell händelse, Flyktingsituationen 2015-09-09

På grund av oroligheter och krig i vår omvärld har många människor begett sig på flykt till Europa. Länderna i Europa har på olika sätt blivit berörda av strömningar med människor som söker hjälp. Myndigheter och kommuner i Sverige har ställts inför hårda prövningar avseende sin förmåga att hantera den uppkomna situationen och kunna ta hand om de nödställda människorna. I dagsläget pågår situationen och det har därför inte gjorts en djupare analys eller bedömning över samhällets sårbarheter och brister i förmågan att hantera händelsen.

Otjänligt vatten på NÄL, Trollhättan 2015-09-05

Vid ett ledningsavbrott på NÄL upptäcks att de har problem med bakterier i vattnet. Sjukhuset kontaktar Länsstyrelsen och begär hjälp med resurser för nödvattenhantering. Med hjälp av bred samverkan från flera aktörer i samhället så kunde NÄL få hjälp med resurser för nödvattenhantering. En dag senare visade provsvar att vattnet återigen var drickbart.

Kollision mellan Stena Jutlantica och M/T Ternvind (lastfartyg) Inga personskador eller övriga skador 2015-07-19

En händelse som kunde blivit mycket större än vad den blev. Med god samverkan mellan Räddningstjänsten Storgöteborg och Kustbevakningen hanterades situationen på ett tillfredsställande sätt. Stena Line hade även en väldigt god förmåga att på egen hand hantera vatten som läckte in i fartyget.

Brand i K-märkt hus i stadsdelen Haga, Göteborg 2015-07-18

Kulturmärkt byggnation som hotades av branden. Tack vare en god resursuppbyggnad tidigt i räddningsinsatsen så gick övrig bebyggelse att skydda. Kulturmiljöenheten från oss var även en viktig aktör att stödja i hanteringen efter branden.

Olyckshändelse vid Sävenäs Rangerbangård, Göteborg 2015-06-16

Larm om en olycka på rangerbangården. Ett godståg har kört på två tankvagnar varav den ena vagnen har vält. Inledningsvis var det okänt vad vagnarna innehöll för ämne och ett stort område utrymdes som påverkade både tåg- och biltrafik. Det visade sig innehålla gasol och en räddningsinsats med flera enheter tog hand om situationen.

Stora IT-störningar på Länsstyrelserna 2015-04-20

Pekar på vad ett större it-avbrott innebär för länsstyrelsernas verksamhet. Samt att det är viktigt med att IT-enheten har en förmåga att snabbt etablera en felavhjälpare förmåga. Det är även viktigt med en god samverkan mellan länsstyrelserna och snabb informationsspridning via t.ex. Rakel som var vårt då enda fungerande kommunikationssystem förutom FTN.

Stormvarning (klass 2) i länet 2015-01-10-11

Mycket god informationsdelning mellan länets aktörer vid de regionala samverkanskonferenserna. Några av de första som fungerade väldigt bra. God återrapportering från aktörerna för att kunna sammanställa en samlad lägesbild.

Grundstötning i Trollhätte kanal med fartyget ”NOSSAN”, 2014-11-12

Lastfartyg som gick på grund utanför Trollhättan. Lastrummet vattenfylldes och fick kraftig slagsida. En stor räddningsinsats påbörjades då det inledningsvis fanns risk att farliga ämnen skulle läcka ut i älven som är dricksvattentäkt. Lyckligtvis uppkom inget läckage och inte heller några personskador. Statens haverikommission utredde händelsen och deras slutrapport finns nu tillgänglig²⁰.

²⁰ Läs hänvisning i bilaga 2

Bedömning av generell krisberedskap

Indikatorer för bedömning av statliga myndigheters generella krisberedskap

Syftet med en bedömning av de statliga myndigheternas generella krisberedskap är att få en övergripande bild av de förutsättningar myndigheterna har att förebygga och hantera kriser oavsett händelse. Indikatorerna nedan är framtagna av MSB och återfinns i föreskrifterna MSBFS 2015:3.

Ledning

Riskhantering

1. Ledningen har fattat beslut om hur arbetet med risk- och sårbarhetsanalys ska bedrivas.

Motivering:	Ja ☒	Nej ☐
-------------	--	------------------------------

2. Samtliga delar av myndighetens verksamhet beaktas och vid behov involveras i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser.

Motivering: RSA:n skickas på internremiss och krisberedskapsgruppen finns till förfogande.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

3. Redovisningen av risk- och sårbarhetsanalysen fastställs av myndighetens ledning.

Motivering:	Ja ☒	Nej ☐
-------------	--	------------------------------

4. Risk- och sårbarhetsanalysen används som underlag vid planering och beslut om åtgärder för att stärka myndighetens krisberedskap.
Exempel: myndigheten beslutar hur de risker som identifierats i risk- och sårbarhetsanalysen ska hanteras.

Motivering: kan utvecklas, metod saknas. Underlag för VP och projektansökningar. Ställer ej krav på ledningen att så ska ske heller.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

5. Relevanta delar av redovisningen från risk- och sårbarhetsanalysen görs tillgänglig för

- beslutsfattare och anställda inom myndigheten, Ja ☒ Nej ☐
- berörda aktörer inom ansvarsområdet. Ja ☒ Nej ☐

Motivering:	Ja ☒	Nej ☐
-------------	--	------------------------------

6. Det finns en övad och utbildad Tjänsteman i Beredskap (TiB) som har beredskap dygnet runt alla dagar på året.

Motivering:	Ja ☒	Nej ☐
-------------	--	------------------------------

7. Myndigheten bedriver omvärldsbevakning i syfte att tidigt kunna identifiera och varna för kriser.

Motivering: TiB har i uppdrag att omvärldsbevaka och gör detta dagligen. TiB har också möten med berörda aktörer för att identifiera planerade händelser som skulle kunna leda till samhällsstörning veckovis och månadsvis.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

Planering

8. Myndigheten har en fastställd plan för hur de ska hantera kriser som beskriver

- hur myndigheten ska organisera sig under en kris (krishanteringsorganisation), Ja ☒ Nej ☐
- hur myndighetens krishanteringsorganisation leder, samordnar, samverkar samt säkerställer samband för att hantera en kris, Ja ☒ Nej ☐
- vilka lokaler för ledning och samverkan som disponeras vid en kris. Ja ☒ Nej ☐

Motivering:	Ja ☒	Nej ☐
-------------	--	------------------------------

9. Myndighetens planering för att förebygga risker och sårbarheter samt plan för att hantera kriser är framtagna i samverkan med andra aktörer, såväl offentliga som privata.

Motivering: Kontakten med privata aktörer kan utvecklas.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

10. Det finns dokumenterade rutiner för att aktivera krishanteringsorganisationen.

Motivering:	Ja ☒	Nej ☐
-------------	--	------------------------------

11. Det finns en beslutsordning och mandat för krishanteringsorganisationen.

Motivering:	Ja ☒	Nej ☐
-------------	--	------------------------------

12. Inom krishanteringsorganisationen finns möjlighet att bedriva

- operativ ledning	Ja ☒	Nej ☐
- samverkan	Ja ☒	Nej ☐
- omvärldsbevakning	Ja ☒	Nej ☐
- framtagande av lägesbild	Ja ☒	Nej ☐
- kriskommunikation	Ja ☒	Nej ☐
- analys av händelseutvecklingen av en händelse på kort och lång sikt	Ja ☒	Nej ☐

Motivering:	Ja ☒	Nej ☐
-------------	--	------------------------------

13. Det finns rutiner och planer för att upprätthålla samhällsviktiga verksamheter som myndigheten bedriver eller ansvarar för.

Exempelvis kontinuitetsplaner. De samhällsviktiga verksamheter som myndigheten bedriver eller ansvarar för ska vara beskrivna inom risk- och sårbarhetsanalysen.

Motivering: Ja, delvis. Vi har reservkraft och VG-stab. Ett kontinuitetsprojekt inom IT pågår.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

14. Planen för hantering av kriser och planerna för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet kontrolleras minst en gång per år och revideras vid behov.

Motivering: Delvis. Krishanteringsplanen ses över varje år.	Ja ☒	Nej ☐
---	--	------------------------------

Samverkan

15. Myndigheten har tagit initiativ till att aktörer inom ansvarsområdet samverkar och uppnår samordning i planerings- och förberedelsearbetet inför hanteringen av kriser.

Motivering: Sker via strategi för samverkan och med hjälp av 2:4-projekten.	Ja ☒	Nej ☐
---	--	------------------------------

16. Myndigheten har fastställt rutiner för att upprätta och förmedla en samlad lägesbild inom myndighetens ansvarsområde avseende kriser.

Motivering: Delvis, kan utvecklas. Sker främst via samverkanskonferenser veckovis.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

17. Myndigheten har fastställda rutiner för deltagande i samverkanskonferenser.

Motivering:	Ja ☒	Nej ☐
-------------	--	------------------------------

18. Myndigheten har fastställda rutiner för att information till allmänheten vid en kris samordnas.

Motivering: <i>Vi har tydliggjort rutiner för detta i dokumentet "Kriskommunikationssamverkan i Västra Götalands län – inriktning och rutiner". Dokumentet fastställdes av länets krisinformationsråd 8 maj 2015 och är ett rekommenderat arbetssätt för hur kommunikationsansvariga vid länets aktörer ska samverka och samordna information och kommunikation i händelse av kris. Även i Länsstyrelsens kriskommunikationsplan finns det skrivningar som rör informations-samordning och hur detta ska ske.</i>	Ja ☒	Nej ☐
---	--	------------------------------

Kommunikation

19. Det finns informationskanaler för att ta emot och dela information vid kriser.

- internt inom myndigheten Ja ☒ Nej ☐
 - till andra krisberedskapsaktörer Ja ☒ Nej ☐
 - till allmänheten Ja ☒ Nej ☐
- Exempelvis genom WIS, Rakel, sociala medier, webbsidor, VMA, informationsnumret 113 13 eller motsvarande.*

Motivering: <i>Länsstyrelsens webbplats, sociala mediekana- ler, VMA, 113 13, Krisinformation.se och via massmedia. Av massmediekanalerna är lokalradiostationerna i länet sär- skilt viktiga eftersom de har uppdraget att vara beredskaps- kanal med information till allmänheten.</i>	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

20. Det finns alternativa lösningar för att upprätthålla myndighetens prioriterade kommunikation.

- inom myndigheten Ja ☒ Nej ☐
 - gentemot andra krisberedskapsaktörer Ja ☒ Nej ☐
 - till allmänheten vid inträffad händelse Ja ☐ Nej ☒
- Exempelvis alternativa lösningar för IT-, tele- och radiosystem.*

Motivering: Ja, inom myndigheten för krisledning. Till allmänheten: <i>Vi har inga förberedda alternativa kom- munikationsvägar om ovanstående inte skulle fungera. Radion ser vi som en viktig kanal i sådana lägen eftersom lokalradiostationerna ofta kan sända även när andra kana- ler inte fungerar. Det kan också bli aktuellt att upprätta informationscentraler, trycka upp flygblad, bjuda in till in- formationsmöten. Detta är dock inget vi har planerat för i nuläget.</i>	Ja ☐	Nej ☐
---	-----------------------------	------------------------------

Informationssäkerhet

- Myndigheten hanterar information säkert. Systematiskt säkerhetsarbete bedrivs i enlighet med MSB:s föreskrifter (MSBFS 2009:10) om statliga myndigheters informationssäkerhet. Ja ☒ Nej ☐
- Myndigheten har rutiner för att identifiera och hantera kritiska beroenden till system och tjänster för informationshantering som är av central betydelse för myndighetens verksamhet. Ja ☒ Nej ☐

Motivering: Länsstyrelserna har ett gemensamt riskhanteringsverktyg som kombinerar informationsklassning, riskanalys och åtgärdsanalys. Ansvariga för respektive IT-system/tjänst ansvarar för att detta genomförs regelbundet vid angivna tillfällen som t.ex. inför projektstart, vid projektslut, eller uppföljande för system i produktion. Syftet med riskhanteringsmetoden är att identifiera skyddsvärd information, bedöma konsekvenser för verksamheten vid brister eller avsaknad av konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet, identifiera möjliga risker kopplat till IT-systemet samt föreslå åtgärder för de identifierade riskerna.	Ja ☒	Nej ☐
---	--	------------------------------

21. Myndigheten ställer krav på informationssäkerhet när informationshantering upphandlas av en extern leverantör.

Motivering: I samband med tillämpning av riskhanteringsverktyget identifieras skyddsvärd information och rådande lag- och verksamhetskrav. När det handlar om informationshantering av en extern leverantör, kan det i åtgärdsanalysen exempelvis ställas krav på genomförandet av en säkerhetsknyddad upphandling, upprättande av ett sekretess- eller personuppgiftsbiträdesavtal. Åtgärden beror på vad för typ av skyddsvärd information som identifierats.	Ja ☒	Nej ☐
---	--	------------------------------

Kompetens

Utbildning

22. Personalen i krishanteringsorganisationen har utbildning och kännedom om sin och myndighetens roll och ansvar vid en kris.

Motivering:	Ja ☒	Nej ☐
-------------	--	------------------------------

23. Personalen i krishanteringsorganisation har kännedom om andra relevanta aktörers roller och ansvar vid kriser.

Motivering:	Ja ☒	Nej ☐
-------------	--	------------------------------

--	--	--

Övning

24. Det finns en utbildnings- och övningsplan för mandatperioden som efterföljs.

Motivering: Detaljerad för kommande år och mer vag för de följande åren.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

25. Har myndighetens ledning övats under det gångna året?

Motivering: Kommer ske i övning Gripen.	Ja ☒	Nej ☐
---	--	------------------------------

26. Har krishanteringsorganisationen övats under det gångna året?

Motivering: Kommer ske i övning Gripen. Delar av Krisledningsorganisationen övas varje kvartal.	Ja ☒	Nej ☐
---	--	------------------------------

27. Har myndigheten under det gångna året deltagit i planering, genomförande eller utvärdering av samverkansövning på lokal, regional och/eller nationell nivå?

Exempelvis övas rutiner för samlad lägesbild, deltagande i samverkanskonferenser och samordning av information till allmänheten vid en kris.

Motivering: Flera. Dock inte hela organisationen samtidigt. Regionala samverkansövningar genomförs varje kvartal för att öva tekniska system och samlad lägesbild.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

28. Har myndigheten utvärderat de övningar som genomförts under det gångna året?

För att svara ja krävs att både styrkor och svagheter hos myndighetens egen krisberedskap har utvärderats. Vidare ska myndighetens förmåga att samverka med andra aktörer ha utvärderats.

Motivering: Delvis. Kommer ske i november. Utvärdering genomförs efter varje övning.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

29. Myndigheten har rutiner för att ta till vara erfarenheter från inträffade händelser och övningar.

Motivering: Länsstyrelsens ledning ska utse utvärderare när krisledning avvecklas.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

Resurser

30. Myndigheten har en behovsanalys av vilka materiella och personella resurser som krävs för att hantera kriser.

Motivering: Ej möjligt för Länsstyrelsen att ha en sådan. Kan se till att ta fram en vid behov vid en händelse.	Ja ☐	Nej ☒
---	-----------------------------	---

31. Myndigheten har uppdaterad/aktuell dokumentation rörande vilka interna materiella och personella resurser som finns att tillgå vid en kris.

Exempelvis mobil reservkraft, pumpar, sandsäckar.

Motivering: Delvis. Gällande personal och lokaler. Gällande lokaler m.m. är inte all dokumentation uppdaterad och aktuell. Detta ansvarar MSB för att genomföra.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

32. Det finns rutiner för att genomföra underhåll och kontrollera funktionalitet på de materiella resurserna som endast används vid kriser.

Motivering: Delvis. Länsstyrelsen har sedan två år arbetat med att utveckla lokalerna för krisledning. Detta arbete börjar komma till sitt slut och underhåll och kontroller för funktionalitet utarbetas men är inte färdiga.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

33. Det finns avtal och/eller överenskommelser med externa aktörer om förstärkningsresurser vid kriser.

Motivering: VG-stab. Utvecklingsprojekt pågår med förstärkningsresurser.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

34. Det finns rutiner för att begära och ta emot förstärkningsresurser (materiella och personella) från externa aktörer (lokal/regionala/nationella/internationella) i samband med kriser.

Motivering: Delvis. Svårigheten är att ta emot förstärkningsresurser, men arbete pågår.	Ja ☒	Nej ☐
---	--	------------------------------

35. Lokalerna till krishanteringsorganisationen är utrustade och testade avseende åtminstone

- elförsörjning, med möjlighet till reservkraftsförsörjning, till lokaler, arbetsplatser och tekniska system med en uthållighet om minst en vecka, Ja ☒ Nej ☐
- it-försörjning, Ja ☒ Nej ☐
- tekniska system för kommunikation och samlad lägesbild (t.ex. Rakel och WIS), Ja ☒ Nej ☐
- tillgång till vatten för hantering av mat, dryck och hygien som medger uthållighet om minst en vecka. Ja ☒ Nej ☐

Motivering: Lokalerna är utrustade för att klara de uppsatta indikatorerna, dock är detta inte testat.	Ja ☒	Nej ☐
--	--	------------------------------

36. Det finns utpekad alternativ lokalisering för krishanteringsorganisationen.

Motivering: Dock är ingen alternativ lokalisering är beslutad där vi har robust energiförsörjning. Det enda krishanteringsplanen säger är att vi kan nyttja andra lokaler som vi har. Dock har vi inte samma förmåga i de lokalerna för vår krishanteringsorganisation.	Ja ☒	Nej ☐
---	--	------------------------------

Sårbarheter och brister i krisberedskap

I det här kapitlet redovisas bedömningar av Länsstyrelsens och länets sårbarheter och brister i krisberedskapen som kan påverka förmågan att hantera samhällsstörningar. Vi redovisar en bedömning baserad på svaren från indikatorerna för myndighetens generella krisberedskap, samt vilka resurser länet och Länsstyrelsen har för att öka förmåga att hantera samhällsstörningar.

Riskhantering

Myndighetens bedömning är att Länsstyrelsen har förutsättningar för att kunna hantera risker och samhällsstörningar. Vi kan se utvecklingspotential i att fortsätta förbättra metoder för att sprida resultatet av risk- och sårbarhetsanalysen, samt att få ledningen att ställa krav på att den ska fungera som ett underlag vid planering och beslut om åtgärder i Länsstyrelsens verksamheter.

Planering

Avseende Länsstyrelsens planering för att hantera händelser så finns det utarbetade och dokumenterade rutiner för de flesta områden som avses i indikatorerna. Givetvis finns det möjlighet till förbättring även här. Vi kan exempelvis se att det går att utveckla planerna och rutinerna för hur vi kan upprätthålla Länsstyrelsens samhällsviktiga verksamhet. Ett kontinuitetsprojekt inom IT pågår där en slutrapport kommer under oktober månad.

Samverkan

Inom Länsstyrelsen finns det fastställda rutiner för att upprätthålla och förmedla en samlad lägesbild avseende kriser, det sker främst veckovis via samverkanskonferenser med länets aktörer. Dessa forum kan dock utvecklas och detta sker främst genom Länsstyrelsens projekt ”Flexibel ledning, informationsdelning och lägesbild” där flera av länets aktörer deltar. Utveckling sker också genom att ge utbildning i gemensamma grunder för samverkan och ledning.

Kommunikation

Länsstyrelsen har alternativa lösningar för att upprätthålla kommunikationen inom myndigheten för krisledning. Däremot ser vi att det kan finnas behov av att hitta alternativ för att kunna sprida information till allmänheten vid en inträffad händelse. I dagsläget finns det inga förberedda alternativa kommunikationsvägar till allmänheten, det är heller inget som vi i dagsläget har planerat för.

I samband med branden i Västmanland fick länsstyrelsens webbplats betydligt fler besökare än vanligt. Plattformen för hemsidan saknade kapacitet att hantera den enorma mängd besökare och detta gjorde att samtliga länsstyrelsens hemsidor inte gick att använda för informationsspridning. Därmed kan vi konstatera att vi i dagsläget inte har förmåga att sprida information via länsstyrelsens webbplats vid en större samhällsstörning.

Resurser

Då Länsstyrelsen inte tillhandahåller egna resurser i form av materiel av olika slag så är det också svårt att ha en aktuell bild av vilka resurser som finns tillgängliga. Utifrån de resurser som Länsstyrelsen kan bidra med, som är personal och lokaler, så har vi en relativt god bild av vad vi har för möjligheter. Även vid en eventuell frånvaro av personal på 50 procent disponerar Länsstyrelsen cirka 400 personer. Svåra kriser ställer emellertid hårda krav på prioriteringar och det kan vara svårt att säkerställa kvalitén i krisledningsarbetet när omfördelning av personal sker inom myndigheten.

Utifrån de resurser som kan finnas i länet hos kommuner eller andra aktörer så är det vissa som lokalt har förteckning över resurser som finns tillgängliga. Däremot så har Länsstyrelsen ingen möjlighet att ha en komplett samlad aktuell bild över vilka resurser som finns eller vad som kan krävas vid behov för att hantera en händelse. Istället fungerar det så i dagsläget att Länsstyrelsen kan hjälpa till att få fram en behovsanalys av resurser vid en händelse.

Resurser inom länet som kan minska sårbarheter och brister i förmågan

Länsstyrelsens övergripande bedömning av länets krisberedskap är att den överlag anses god, men att det finns vissa sårbarheter och brister. Bedömningen grundar sig på indikatorer som vi ser som resurser som bidrar till en förmåga att hantera en händelse.

Krishanteringsorganisation

Länsstyrelsens erfarenhet är att många kommuner och andra aktörer inom länet regelbundet utbildar och övar sin krishanteringsorganisation och även att de ser över och uppdaterar sina planer och handlingsprogram.

Samverkan och nätverk

Det finns en god samverkan och flera nätverk mellan länets kommuner, myndigheter med ansvar för krishantering och andra organisationer. Länsstyrelsen driver och deltar i projekt som ska leda till ökad förmåga att hantera kriser inom olika områden, till exempel planering inför SAMÖ 2016, gemensamma grunder för samverkan och ledning och informationsdelning och lägesbild. Hanteringen av samhällsstörningar inom länet visar på att det finns en god samverkan och att det förebyggande arbete som genomförs ger effekt. Men på grund av länets storlek är det svårt att överblicka alla nätverk och forum som finns bland aktörerna.

Kommunikation och tekniska system

Länet har förbättrat sin förmåga avseende robusthet i kommunikationssystem. Under 2014 anslöt sig samtliga 49 kommuner till Rakel, och har därmed möjlighet att använda sig av detta på de kommunala ledningsplatserna. Eftersom Polis, Räddningstjänst, Försvarsmakten och Länsstyrelsen redan använder sig av Rakel som kommunikationsmedel så har förmågan till robust kommunikation förbättrats avsevärt. Under 2015 har de kvartalsvisa övningarna för Rakel och WIS fått bättre och bättre resultat vilket visar på att bristerna blir mindre. Dock upplevs fortfarande vissa sårbarheter i att kunskapen kring användandet av systemen är personbundet och därför finns det fortsatt behov av utbildning till användarna.

Som ett led i att utveckla det regionala underlaget för kriskommunikation och få en gemensam plattform och utökad samverkan mellan länets informatörer, så har Länsstyrelsen under 2014-2016 ett projekt med fokus på kriskommunikation. Projektet har resulterat i en strategi för kriskommunikationssamverkan och fokuserar nu på spridning och implementering i länet. Målet är även att öva strategin under SAMÖ 2016. Läs mer i kapitlet om åtgärder.

Utbildning och övning

Erfarenheter från inträffade händelser och genomförda övningar i länet visar att länets kommuner och övriga samhällsviktiga verksamheter har förmåga att hantera samhällsstörningar. Hos kommunerna finns det planer för utbildning och övning, både lokalt men även regionalt med andra kommuner eller i nätverk med andra centrala myndigheter. Dock finns det ingen samlad utvärderingsbank från genomförda övningar i länet eller på Länsstyrelsen som hade kunnat vara användbar vid det fortsatta arbetet med att minska sårbarheten.

Omvärldsbevakning och larmning

Flera av länets kommuner och samhällsviktiga verksamheter bedriver omvärldsbevakning inom respektive ansvarsområde. Fördelen med det är att det finns en beredskap och förmåga att snabbt reagera på varningar eller händelser som inträffar i området. Allt fler kommuner har en Tjänsteman i Beredskap (TiB). Länsstyrelsen hoppas att den utvecklingen fortsätter eftersom TiB spelar en viktig roll i det initiala skedet av en kris. Länsstyrelsen ser införandet av TiB i kommuner som en viktig del av utvecklingen av samhällets krisberedskapssystem. De som saknar den funktionen förlitar sig i förstahand på Räddningstjänsten som med larmrutiner larmar den egna kommunen. Vid samhällsstörningar av regional betydelse har Länsstyrelsen särskilda larmrutiner för att komma i kontakt med de drabbade kommunerna. Alla kommuner i länet har själva fått meddela hur de vill bli kontaktade och

vilka vägar in som de har tillgängliga för den typen av händelser. Läs mer i kapitlet om åtgärder.

Tillgängliga resurser

Länsstyrelsen har en god kännedom om länets personella och materiella resurser inom området skydd mot olyckor. Länsstyrelsen deltar aktivt i administreringen av den länsgemensamma överenskommelsen om räddningstjänstsamverkan som finns i länet. Där ingår bland annat en årligen uppdaterad utgåva över 18 olika typer av taktiska enheter. Länsstyrelsen tar initiativ till årstidsrelaterade möten med berörda kommuner och andra myndigheter i länet. Vid de tillfällena behandlas även resursbehov och tillgång, vilket bidrar till att Länsstyrelsens kunskap om aktuella resurser stärks.

Länsstyrelsen ökar länets sammantagna personella resurser och förmåga genom att driva nätverket VG Stab och oljeskyddspoolen. Funktioner som är en viktig resurs med spetskompetens för att dels kunna bedriva stabsarbete, men också med mycket kunnig personal inom området oljeskydd.

GR-nätverket som består av kommuner i Göteborgsområdet har gjort en förteckning där de beskrivit vilka resurser de har att bistå med till andra, samt vilket behov av förstärkning som de själva har.

Militärregion Väst har också gjort en förteckning över vilka resurser och utrustning som de kan bistå med i samband med en händelse.

Omfördelning av resurser

Tack vare länets storlek så finns det goda möjligheter till att omfördela resurser mellan kommuner och aktörer inom länet, eftersom få händelser berör hela länet samtidigt. Det är bara de stora, personellt och materiellt starka kommunerna som bedömer sig ha förmågan att verka självständigt dygnet runt under minst en veckas tid. En brist vi kan se med detta är att de mindre kommunerna som inte har samma resurser blir beroende av stöd från andra. Detta faktum kan visa på eventuella sårbarheter i hanteringen av en händelse där fler kommuner och aktörer är drabbade och därmed kan möjligheten till omfördelning begränsad.

Robusthet i samhällsviktig infrastruktur

Inom samhällsviktig infrastruktur pågår mycket utveckling för att skapa mer robusthet. Vad gäller tillexempel elförsörjning har det arbetats under flera år med projektet ”Styrel” som nu går in i sin sista fas och kommer avslutas i slutet på 2015. Arbetet kommer ha resulterat i att förbättra redundansen och robustheten så att samhällsviktig infrastruktur får tillgång till el även vid elbrist.

Västra Götalandsregionen har under 2014 genomfört säkerhetshöjande åtgärder för att få ett mer robust IT-system. Bland annat så har de sett över sin handlingsplan för informationssäkerhet, och påbörjat arbete med att uppdatera IT-systemet och IT-infrastrukturen.

Resurser vid Länsstyrelsen som kan minska sårbarheter och brister i förmågan

Länsstyrelsens övergripande bedömning av myndighetens krisberedskap är att den överlag anses god, men att det finns vissa sårbarheter och brister. Bedömningen grundar sig bland annat på att det finns en krisledningsorganisation som har tillgång till personella och materiella resurser. Det finns även rutiner för larm, omvärldsbevakning och samverkan. Områden som upprätthålls genom kontinuerlig övning och översyn, men som ständigt går att utveckla.

Krishanteringsorganisation

Länsstyrelsens krisledningsplan revideras årligen, samt har nyligen genomgått en intern revision. Planen beskriver myndighetens organisation och hantering för olika typer av händelser. Slutsatsen av intern revisionen är att den ger myndigheten goda förutsättningar till att leda och samordna Länsstyrelsens interna arbete vid en händelse. Samtidigt visar inträffade händelser att det finns ett ständigt behov av att utveckla förmågan genom utbildning, övning och utvecklade rutiner.

Kunskapen om hur Länsstyrelsen planerar att hantera en samhällsstörning har utvecklats sedan krisledningsplanen har reviderats, samt att det genomförts en utbildningssatsning för Länsstyrelsens chefer som ingår i krisledningsorganisationen.

Lokaler för krisledning

Länsstyrelsens krisledning utövas primärt från ledningsplatsen i Göteborg, vilken MSB ansvarar för och förvaltar. Vår skyddade ledningsplats byggdes om och renoverades 2014 för att bättre kunna stödja Länsstyrelsen och länet vid samhällsstörningar. Ledningsplatsen har utrustats med bättre teknik för att stödja informationsdelning med andra aktörer samt möjligheterna att upprätta och presentera en lägesbild.

Omvärldsbevakning och larmning

Länsstyrelsen har personal som upprätthåller funktionen som TiB. TiB blir kontaktad av SOS Alarm, som vid omfattande händelser larmar och informerar vad som inträffat. Under 2014 utökades avtalet med SOS Alarm vilket innebär att kommuner kan vända sig till SOS för att få hjälp med att komma i kontakt med Länsstyrelsen. Detsamma gäller även vissa farliga verksamheter²¹ som bedrivs i länet.

Länsstyrelsens TiB-funktion bedriver varje dag en omfattande omvärldsbevakning för att tidigt kunna larma andra aktörer inom länet. Detta sker via media och annan informationsinhämtning, som exempelvis samverkanskonferenser inom och utom länet, samt genom skyddat webbaserat informationssystem (WIS). Länsstyrelsen har exempelvis rutiner vid vädervarningar, där vissa aktörer underrättas.

Samverkan och nätverk

Länsstyrelsen samverkar med nationella, regionala och lokala aktörer på flera sätt, samt driver och deltar i ett flertal nätverk. Genom vårt geografiska områdesansvar är det viktigt att upprätthålla goda samverkansytor i alla skeenden, det vill säga före, under och efter en kris.

Regionala rådet kan ses som en funktion som har betydelse i "före-skedet", där kontakter etableras och gemensam inriktning beaktas vid olika händelser.

När en samhällsstörning har inträffat har Länsstyrelsen rutiner för samverkanskonferenser på alla nivåer, lokalt, regionalt och nationellt. Konferenserna genomförs även till vardags vilket gör att alla deltagare är välbekanta med forumet.

Som ett led i att fortsätta utveckla samverkan mellan aktörer vid hanteringen utav en samhällsstörning som inträffat, så har Länsstyrelsen under 2015 genomfört seminarier för att sprida implementeringen utav gemensamma grunder för samverkan och ledning²².

Länsstyrelsen driver ett projekt för att utveckla informationshanteringen under en händelse med fokus på kriskommunikation. Projektet har resulterat i en strategi för kriskommunikation, men också lett till en ökad samverkan mellan länets informanter. Länsstyrelsen driver även ett delprojekt om flexibel ledning, informationsdelning och lägesbild. Projekten ligger inom vårt "sammanhållna projekt" som ska utveckla och stärka krisberedskapen i Västra Götalands län.

Robusthet i samhällsviktig infrastruktur

Länsstyrelsens ledningsplats är utrustad med infrastruktur gällande försörjning av el, tele, data, värme och vatten som gör att den ska fungera under sju dygn utan hjälp utifrån.

Länsstyrelsen har flera kommunikationssystem som gör att det finns god redundans om något av systemen inte fungerar. Länsstyrelsen upprätthåller även kryptoberedskap enligt MSB:s föreskrifter om civila myndigheters kryptoberedskap.²³ Detta säkerställer konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet.

²¹ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor, 2 kap. 4§

²² <https://www.msb.se/samverkanledning>

²³ Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om civila myndigheters kryptoberedskap, MSBFS 2009:11

I samband med skogsbranden i Västmanland 2014 upptäcktes sårbarheter i Länsstyrelsens IT-system. Med anledning av det beslutade länsråden i oktober 2014 att starta ett gemensamt projekt med syfte att förbättra länsstyrelsernas kunskap och förmåga inom området informationssäkerhet och kontinuitetsplanering för att kunna identifiera kritiska verksamhetssystem och kartlägga verksamheternas krav på IT-stöd. Läs mer i kapitlet åtgärder.

Tillgängliga resurser

Länsstyrelsen i Västra Götalands län är en personalstark myndighet vilket medför att det finns möjlighet att göra en omprioritering av uppgifter och omfördela personal inom myndigheten.

Utöver Länsstyrelsens egen personal finns personella resurser i form av nätverket VG Stab samt presumtiva räddningsledare med ledningslag som kan användas i krisledningsorganisationen.

I Länsstyrelsens områdesansvar ingår det att vi vid behov ska medverka till att inrikta och prioritera resurser till länets drabbade områden.

Det pågår ett projekt kring hantering av förstärkningsresurser för att stärka förmågan kring detta.

Flytt av verksamhet till alternativ plats

Länsstyrelsens krisledning ska enligt planeringen normalt utövas från ledningsplatsen i Göteborg. Dock kan hela eller delar av krishantering utövas från annan plats, då Länsstyrelsen har verksamhet på åtta orter runt om i länet.

Länsstyrelsens TiB-funktion har tillgång till bärbara datorer med uppkopplingsmöjlighet via VPN-anslutning och kan därmed bedriva krisledningsarbete beroende på förutsättningar och situation. Länsstyrelsen TiB kan också kommunicera via Rakel.

Informationssäkerhetsuppdraget 2015

Länsstyrelsegemensamt

Sedan 2009 är driften av länsstyrelsernas IT-system koncentrerad till en länsstyrelsegemensam IT-avdelning som organisatoriskt tillhör Länsstyrelsen Västra Götalands län. IT-avdelningen levererar IT-tjänster till alla länsstyrelser och deras medarbetare. Informationssäkerhetsarbetet bedrivs i huvudsak ute på respektive länsstyrelse och inom IT-avdelningen, men det finns ett nätverk där de som arbetar med informationssäkerhet bedriver visst gemensamt arbete.

Ovanstående organisation med 21 stycken fristående myndigheter som har en gemensam leverantör av gemensamma IT-tjänster har lett till en del oklarheter och svårigheter kring kravställning och rollfördelning, bland annat inom informationssäkerhetsområdet. Det framgår bland annat i en extern rapport som redovisats för länsstyrelserna, den visar att organisationen har låg mognadsgrad och inte arbetar tillräckligt systematiskt med frågorna. Att det finns brister i våra gemensamma system blev tydligt i samband med skogsbranden i Västmanland 2014 då exempelvis våra externa webbsidor slutade fungera pga. överbelastning.

Specifikt för Länsstyrelsen i Västra Götalands län

De identifierade sårbarheter och brister inom informationssäkerhet som noterats på Länsstyrelsen är dels kopplade till de system som hör till Länsstyrelsens samhällsviktiga verksamhet och till kunskapsbrist hos medarbetarna. Vi kan anta att de system som inte har genomgått analys enligt Riskhanteringsmetoden för IT-system eventuellt kan ha brister och sårbarheter när det gäller att informationen som hanteras ska vara konfidentiell, tillgänglig, spårbar och riktig.

En annan brist och sårbarhet för Länsstyrelsen är att det generellt inte finns tillräckligt med kunskap och medvetenhet hos medarbetarna i vad informationssäkerhet innebär. Somliga tror att det enbart handlar om IT och att det därmed är en fråga för Länsstyrelsens IT-avdelning att ta hand om. Istället rör det sig om all typ av information som vi alla dagligen hanterar i olika sammanhang som dokument, smarta telefoner, datorer, e-post.

Inom det geografiska området

Informationssäkerheten inom Länsstyrelsens geografiska område har i detta uppdrag begränsats till kommunerna i länet. Länsstyrelsen har tagit del av underlag som MSB har skickat ut, där kommunerna har svarat på frågor kring hur de arbetar med informationssäkerhet. De frågor som valts ut av MSB finns redovisade i sin helhet i bilagan till denna rapport. Länsstyrelsen gör ingen ytterligare bedömning av svaren som kommunerna har gett då sammanställningen inte utgör tillräckligt underlag för en detaljerad analys, på grund av låg grad av transparens. Det är därför önskvärt att MSB gör en detaljerad analys utifrån hela det material de har fått in.

Åtgärder

I detta kapitel redovisas åtgärder som tagits fram i syfte att öka förmågan hos Länsstyrelsen och länets aktörer att hantera samhällsstörningar med påverkan på det som är skyddsvärt. Vi tycker det är viktigt att belysa det arbete och åtgärder som pågått genom åren och som genomförts tidigare då de är en grund för att fortsätta utveckla den regionala krisberedskapen.

Planerade/pågående åtgärder 2015

Åtgärd	Ansvarig och/eller berörda aktörer	Syfte/Förväntad effekt
”Utveckling av krisberedskapen lokalt och regionalt i Västra Götalands län 2015-2018”. Sammanhållet projekt som innehåller 8 delprojekt, beskrivna nedan: <i>Implementering av gemensamma grunder för samverkan och ledning</i>	Länsstyrelsen, Kommuner, MSB, regionala myndigheter och regionala aktörer	Ett fyraårigt projekt finansierat av 2:4-anslag, som ska bidra till att utveckla krisberedskapen i Västra Götalands län.
<i>Vidareutveckling av kriskommunikationssamverkan i länet</i>	Länsstyrelsen, kommuner och regionala aktörer	Bidra till utveckling av samhällets förmåga att hantera samhällsstörningar. Stöd till aktörer som deltar i hanteringen att agera tillsammans och likartat. Fortsättning på projektet ”Samordning och inriktning” och ”Samverkan och ledning”.
<i>Processtöd för framtidens kommunala risk- och sårbarhetsanalyser</i>	Länsstyrelsen, Kommuner, FOI	Länsgemensam kommunikationsstrategi som kommer att övas under SAMÖ 2016. Fram till dess fortsätter arbetet med att implementera budskapet ute i länets kommuner och regionala aktörer.
<i>Flexibelledning, informationsdelning och lägesbild</i>	Länsstyrelsen, kommuner, Räddningstjänstförbund, Försvarsmakten, Kustbevakningen, Polismyndigheten	Utveckla arbetet och processen med att ta tillvara de slutsatser som RSA-arbetet ger tillbaks in i den egna organisationen.
<i>Stärka förmågan att hantera CBRNE-händelser</i>	Länsstyrelsen, Räddningstjänsten, regionala	Utveckla förmågan och kunskapen hos aktörerna om vad det innebär att ha en lägesbild, samt hur delar vi den med andra.
		Ge kunskap om, och vara ett samverkansforum för aktörer

	myndigheter	som är verksamma inom detta område.
<i>Regional utbildnings- och övningsstrategi</i>	Länsstyrelsen, Kommuner, regionala aktörer	En gemensam regional strategi som förklarar vilka förmågor som ska övas, vilka aktörer som ska öva samt hur resultatet av övningar ska omhändertas.
<i>Gemensam kunskapsuppbyggnad och verktyg för att utveckla arbetssätt vid länsöverskridande kriser i Sydlänen</i>	Länsstyrelserna i Sydlänen	En person har anställts som samordnare för att utveckla arbetet och kontakten mellan Länsstyrelserna i Sydlänen.
<i>Projektleda övningarna SAMÖ 2016 och SAMÖ Fokus 2018 med MSB</i>	MSB, Länsstyrelsen i Västra Götaland och Värmland, flertalet kommuner och samhällsaktörer	Samarbete med MSB som ger möjlighet att öva länets krishanteringsförmåga storskaligt på nationell nivå.
Översvämningsdirektivet	Länsstyrelsen, Kommuner, MSB	Ge kunskap om de konsekvenser som drabbar identifierade områden vid en översvämning. Riskhanteringsplaner för åtgärder och förebyggande arbete.
Älvsamordningsgrupper	Länsstyrelsen, Kommuner, Räddningstjänst, Sjöfartsverket, SMHI, Trafikverket, m.fl.	Ett samverkansforum för aktörer som på olika sätt berörs av problem knutna till älvar och vattendrag, både inom och utom länet.
Digital Miljöatlas	Länsstyrelsen	Ett kartverktyg vars syfte är att informera om områden längs den svenska kusten och de stora sjöarna som är extra känsliga för oljeutsläpp.
Dammklassificering	Länsstyrelsen, Dammägare, Svenska Kraftnät	Identifiera och klassa de dammar som riskerar att ge allvarligast konsekvenser på samhället vid ett dammbrott. Samt i övrigt belysa och främja arbetet med säkra dammar.
Övning ”Gripen 2015”	Länsstyrelsen, Kommuner, Räddningstjänst, regionala myndigheter	Ge deltagande aktörer kunskap och möjlighet till utvecklad förmåga att hantera en olycka på kärnkraftverk.
Nationella och regionala samverkanskonferenser	Länsstyrelsen, Kommuner, MSB, centrala myndigheter, regionala aktörer	Forum för informationsdelning och åtgärdsinriktning vid händelser som berör aktörer och centrala myndigheter.

Projekt "Civil-militär samverkan"	Länsstyrelsen, Försvarsmakten, Kommuner, andra samhällsviktiga aktörer	Utveckla och förnya den gemensamma planeringen för civilt försvar på regional nivå med ett modernt innehåll kring totalförsvarsfrågor inom det civilmilitära området.
Skogsbrandflyget	Frivilliga flygklubben (FFK), Länsstyrelsen	Flyget ger en snabb upptäckt av en brand i terrängen, som ger möjlighet att påskynda larmningen till räddningstjänsten. Vid en brand ger de även en överblick av lägesbilden från luftrummet till räddningspersonalen på marken.
Projekt om Informationssäkerhet	Länsstyrelsen	Länsstyrelsen i Västra Götalands län arbetar i enlighet med MSBs föreskrifter om statliga myndigheters informationssäkerhet och tillämpar delar ur de angivna standarderna. Länsstyrelsen planerar att hösten 2015 starta upp ett projekt för införandet av ett ledningssystem för informationssäkerhet. Införandet av ett ledningssystem ligger i linje med den fortsatta tillämpningen av ISO 27001 och 27002.
Beakta SMHI's regionala klimatanalys för Västra Götalands län.	Länsstyrelsen	I arbetet med 2016 års risk- och sårbarhetsanalys och övrigt krisberedskapsarbete är planen att använda den kommande klimatanalysen från SMHI, som en del i det fortsatta arbetet med länets klimat- och väderrelaterade risker.
Arbeta med åtgärder utifrån regional handlingsplan för klimatanpassning inom området människors hälsa och säkerhet.	Länsstyrelsen	Fortsatt utveckling av arbetet med klimatanpassning i länet.

Genomförda åtgärder

Här presenteras de åtgärder som genomförts antingen med Länsstyrelsen som drivande kraft, eller genom länets aktörer som kommuner, andra myndigheter eller organisationer. För att påvisa det enorma arbete som bedrivs runt om i länet känns det viktigt att belysa att det faktiskt har genererat resultat som vi idag på olika sätt har glädje av i den fortsatta utvecklingen av den regionala krisberedskapen.

Åtgärd	Ansvarig och/eller berörd aktör	Förväntad effekt
Regionala rådet	Länsstyrelsen, regionala aktörer på chefsnivå	Utöka samverkan hos länets aktörer och vara en central arena för regional krisberedskap.
Plan för övertagande av kommunal räddningstjänst	Länsstyrelsen, kommunala räddningstjänster	Planen och dess förankringsprocess ger ökade förutsättningar för ett fungerande stöd till och ev. övertagande av kommunal räddningstjänst.
Översvämnings karteringar	MSB, Länsstyrelsen, Kommuner	Ge kännedom om vart översvämningsrisker finns. Hur omfattande konsekvenserna blir för vissa identifierade områden.
Dammbrottsutredning Viskan	Länsstyrelsen, Dammägare, Kommuner	Ge kännedom om de konsekvenser som ett dammbrott genererar, samt möjliggöra för ett förebyggande arbete.
Oljeskyddscontainrar	Länsstyrelsen	Utrustning för att hantera oljepåslag eller annan händelse där havet/kusten behöver skyddas.
Skredkartering	Länsstyrelsen, Kommuner, SIG ²⁴ , SGU ²⁵ , MSB	Ge kännedom om vart länets skredkänsligaste platser finns, samt möjliggöra för ett förebyggande arbete.
Regional handlingsplan för Klimatanpassning	Länsstyrelsen, Kommuner, regionala aktörer	Ge ett kunskapsunderlag av det arbete och åtgärder som behöver göras för att hantera konsekvenserna i samhället av ett förändrat klimat.
Upprättat "Tappningsstrategi av	Länsstyrelsen, Kommuner	Ge kännedom om effekterna

²⁴ Statens geotekniska institut

²⁵ Sveriges geologiska undersökning

Vänern”		för tappning av Vänern blir vid höga flöden. Samt vad det får för följder i kringliggande vattendrag och samhällen.
Skrivelse till Regeringen med anledning av risker kopplade till Älvängens industriområde	Länsstyrelsen, Kommuner	Belysa problemen som är knutna till Göta Älv-dalen och efterfråga resurser som gör det möjligt att påbörja åtgärder för att minska sårbarheten för området.
Övning ”El-prio”	Länsstyrelsen, kommuner, Elbolag, Energimyndigheten, Svenska Kraftnät	Ge kunskap om den strategi kring prioritering av el som arbetet med Styrel har genererat. Om det fungerade i praktiken.
”Styrel”	Länsstyrelsen, Kommuner, Elbolag, Energimyndigheten, Svenska Kraftnät	Ett nationellt planeringsunderlag för prioritering av el till samhällsviktiga funktioner vid elbrist.
Inventering av materiella resurser	Kommuner, Räddningstjänsten, Militärregion Väst	Aktörer i länet har inventerat sina materiella resurser som finns att tillgå vid en händelse och sammanställt dessa.
Upprätta Program för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning	Länsstyrelsen	Ge kännedom och kunskap om krisorganisation, planering av hanteringen vid en händelse i kärnkraftverk.
Intern revision av Länsstyrelsens krisledningsplan	Länsstyrelsen	Granskning av krisledningsplanen som ett steg i utvecklingsarbetet av Länsstyrelsens krisledningsorganisation.
Projekt ”Samordning och inriktning”	Länsstyrelsen, Kommuner, centrala myndigheter	Bidra till ökad samverkan mellan länets aktörer. Arbeta för en gemensam strategi och inriktning av arbetet med krisberedskap.
Upprätta pandemiplan	Länsstyrelsen	Ger kännedom och kunskap om krisorganisation, planering av hanteringen i händelse av pandemiutbrott.
Revidera Länsstyrelsens Epizootiplan	Jordbruksverket, Länsstyrelsen	Ge kunskap om organisation och förväntad hantering av ett Epizooti-utbrott.
Projekt ”Kriskommunikation”	Länsstyrelsen, Kommuner	Samverkan och framtagande av gemensam strategi och

Projekt "Sociala risker"	Länsstyrelsen, Kommuner	hantering av information vid en händelse. Att etablera en samverkan inom ramen för sociala risker i risk- och sårbarhetsanalyserna för Stockholm, Malmö och Göteborg. Att inkludera sociala risker i RSA:n lika naturligt som traditionella riskområden.
Inriktningsdokument för grundläggande principer vid kris-kommunikation i länet.	Länsstyrelsen, Kommuner	Ett delmål som resultat av projektet Kriskommunikation.
Övningsserie "Emerentia 15"	Göteborgs Stad, Försvarsmakten, Göteborgs Hamn, Länsstyrelsen, andra samhällsviktiga aktörer	Ge kunskap och öka förmågan att hantera störningar kopplade till Göteborgs Hamn. Scenariot förändras varje år, och det är lokala aktörer som övas.

Informationssäkerhetsuppdraget 2015

Med anledning av de sårbarheter som identifierats och beskrivs i kapitlet om sårbarheter och brister så beslutade länsråden i oktober 2014 att starta ett gemensamt projekt. Syftet var att förbättra länsstyrelsernas kunskap och förmåga inom området informationssäkerhet och kontinuitetsplanering för att kunna identifiera kritiska verksamhetssystem och kartlägga verksamheternas krav på IT-stöd. Projektet har bestått av fyra delar:

- Ta fram förslag på kompetensutvecklande insatser för att höja kompetensen inom kontinuitetshantering och informationssäkerhet.
- En pilotstudie inom området "Kommunikation" med fokus på kravställning och analys av länsstyrelsernas webbaserade information och kommunikation.
- En pilotstudie inom området "Kärnkraftsberedskap" för att identifiera vilka specifika IT-leveranser som är kritiska för att länsstyrelserna ska kunna bedriva sitt uppdrag som ansvarig myndighet för räddningstjänst vid en kärnteknisk olycka.
- Utifrån pilotstudierna ta fram ett förslag till krav på IT-leverans (SLA) som lever upp till den kravbild som framkommit i analyserna.

Pilotstudierna inom kommunikation och kärnkraftsberedskap visar att nuvarande IT-leverans inte uppfyller de krav som finns från verksamheten.

Åtgärdsförslagen är gemensamma för samtliga länsstyrelser. Projektet har i oktober 2015 lämnat ett antal förslag till länsråden att ta ställning till:

1. Införa en länsstyrelsegemensam systematisk kontinuitetsplanering
 - Genomföra workshops inom samtliga verksamhetsområden där kritiska förmågor och deras beroende av IT analyseras
 - Etablera samordnad styrning och organisation av informationssäkerhetsarbetet
 - Genomföra utbildning inom kontinuitetsplanering för olika målgrupper
 - Genomföra utbildning inom informationssäkerhet för olika målgrupper
2. Vidta åtgärder för en robust och tillgänglig IT-leverans utifrån verksamheternas krav
 - Tekniska investeringar för ökad robusthet och tillgänglighet
 - Utökad bemanning för support/felavhjälpning
 - Ta fram metoder för kvalitetskontroll och uppföljning av leveransen
 - Verksamheterna ska ha en förmåga att svara upp mot krav från IT

Specifikt för Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Nästa steg i arbetet inom informationssäkerhet i Västra Götalands län är att Länsstyrelsen under hösten 2015 planerar att starta upp ett projekt för införandet av ett ledningssystem för informationssäkerhet. Införandet av ett ledningssystem ligger i linje med den fortsatta tillämpningen av ISO 27001 och 27002.

Vi kommer även fortsätta följa utveckling av vad som sker i det gemensamma arbetet för länsstyrelserna, men också vad som kommer från nationellt håll, exem-

pelvis från MSB. Vi vet att det inom kort kommer nya föreskrifter för informationssäkerhet och det kommer innebära att vi får förändring och utveckling i vårt arbetssätt.

Arbetet med att analysera och bedöma de system som är kopplade till samhällsviktig verksamhet kommer fortsätta under nästkommande år.

Behov av ytterligare åtgärder

Ytterligare åtgärder

Här presenteras åtgärder som inte har någon specifik ansvarig utförare, utan där en tänkbar förbättringsåtgärd har visat sig vid hanteringen av en händelse eller vid genomförda analyser där Länsstyrelsen noterat ett behov.

Åtgärd	Ansvarig och/eller berörd aktör	Förväntad effekt
Utöka spridning av information till 11313	Länsstyrelsen, Kommuner	Vid händelser så ska det vara en gemensam budskapsplattform som sprider en samlad information till allmänheten.
Kunskap om individens egen krisberedskap	Kommuner, Civilförsvarsförbundet, MSB, Länsstyrelsen	Ge kunskap om vad man som privatperson kan göra för att ha en egen beredskap att kunna hantera och motstå allvarlig påverkan vid en händelse.
Utveckla rutiner för omvärldsbevakning	Länsstyrelsen, Kommuner	Ge aktörer i länet förmågan att kunna genomföra aktiv omvärldsbevakning för att ha möjlighet till tidigare upptäckt.
TiB i kommunerna	Regeringen, Länsstyrelsen, Kommuner	Framkom som en önskad åtgärd i den särskilda förmågebedömningen som presenterades i denna rapport. I enlighet med lagförslaget i alarmeringsutredningen där även detta föreslås som en lagstiftande åtgärd ²⁶
Motivering av nödvändiga åtgärder för Göta Älv i Regeringsskrivelse	Länsstyrelsen, Kommuner	Sprida kunskap om problematiken kring Göta Älvdalen, samt motivera resurser för åtgärder.
Förändringar i regelverk avseende utskrivning av antibiotika	Läkemedelsverket, Länsstyrelsen	För att få en kunskap om hur mycket antibiotika av olika sorter som en veterinär skriver ut.
Utvidga lagstiftningen av läkemedelsförmåner	Läkemedelsverket, Länsstyrelsen	Se till att bara läkemedel som producerats enligt vissa kriterier

²⁶ SOU 2013:33, *En myndighet för alarmering*, Forsvarsdepartementet

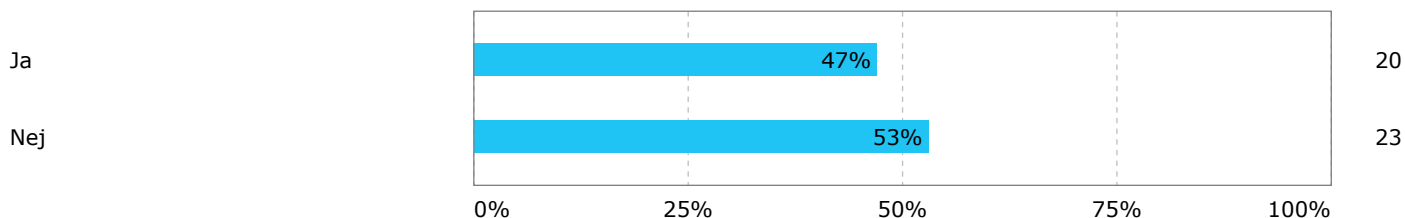
Information om Länsstyrelsens beredskap/ Räddningstjänst på introduktionsutbildning	Länsstyrelsen	kan komma ifråga för subventioner. Dessa kriterier kan då omfatta miljöhänsyn i produktionen. Gäller framförallt antibiotika läkemedel. Ge kunskap till nyanställda på Länsstyrelsen om det ansvar som finns gällande krisberedskap för länet, och vad det medför för ansvar på anställda, ex. förändrade arbetsuppgifter vid en händelse.
---	---------------	---

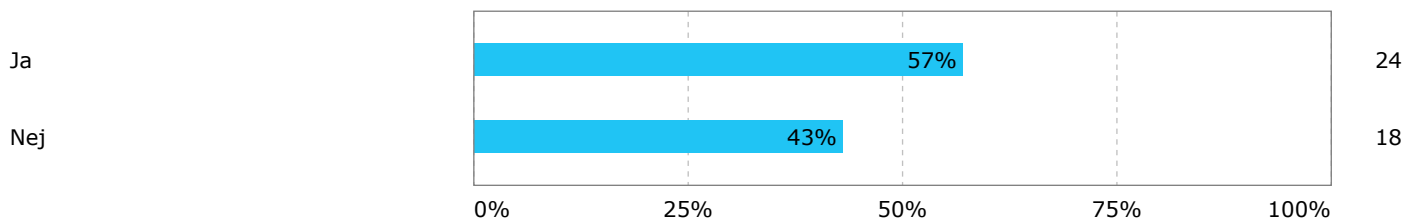
Bilaga 1

Här presenteras kommunernas svar om informationssäkerhet som hör till årets särskilda regleringsbrevsuppdrag.

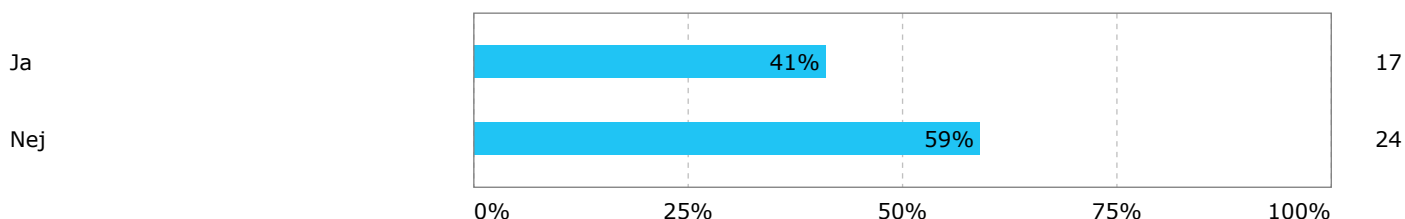
1. Har kommunen något etablerat samarbete i informationssäkerhetsfrågor med andra kommuner?

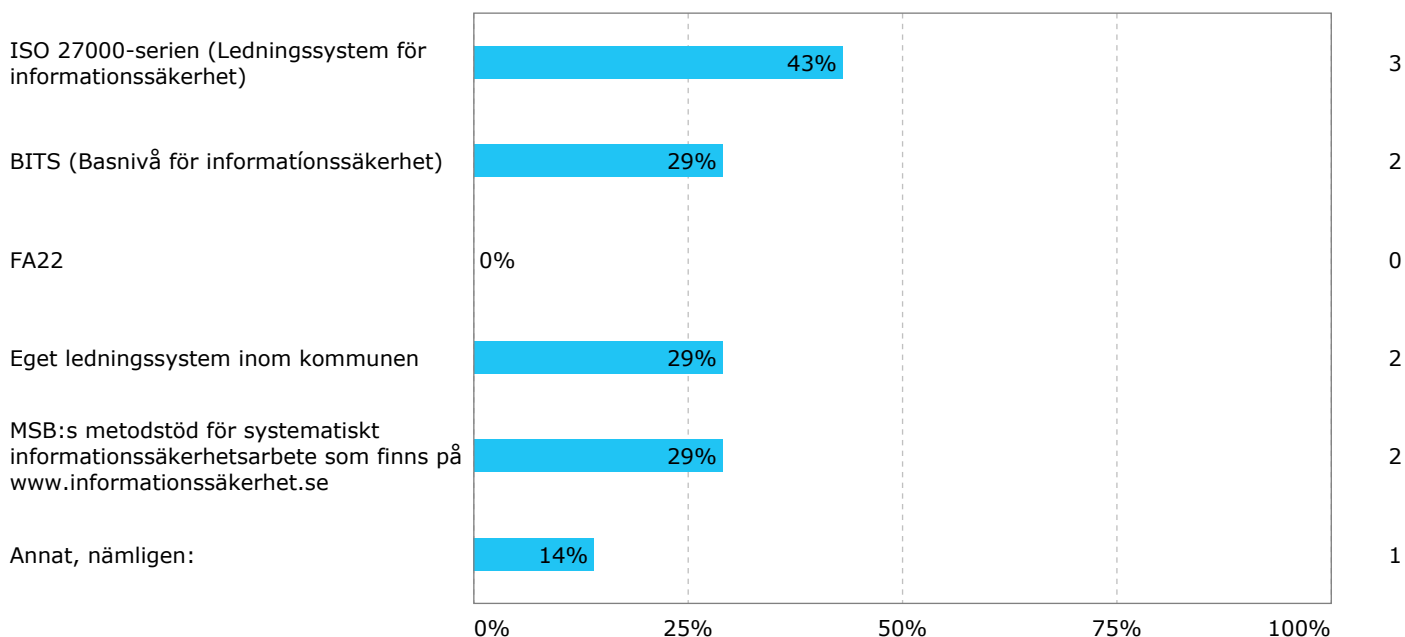
4. Finns det en utpekad funktion för informationssäkerhet inom kommunen (såsom informationssäkerhetschef/-samordnare etc)?

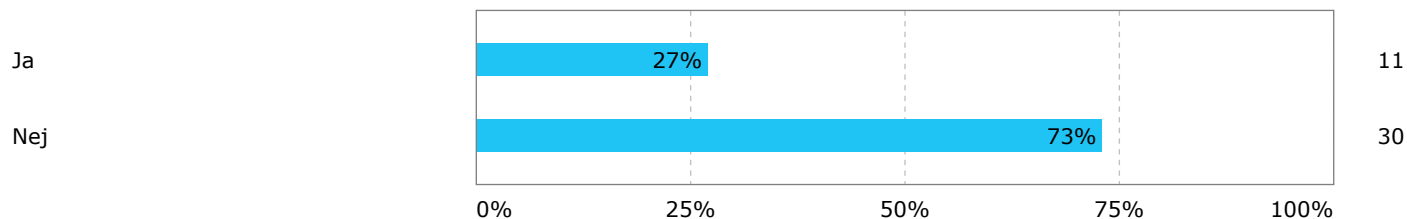
17. Kontrolleras efterlevnad rörande informationssäkerhet?

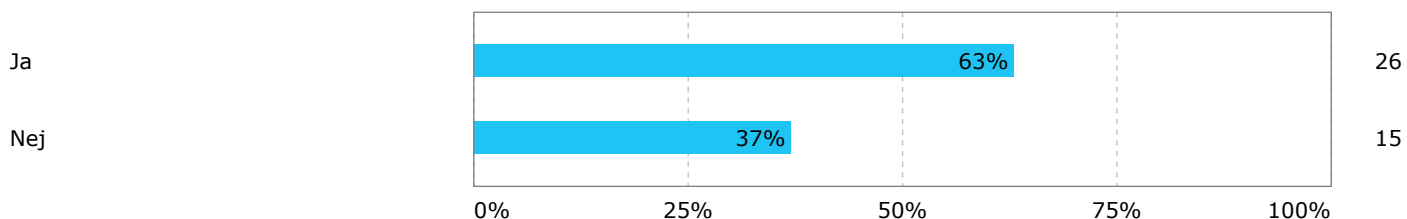
22. Vilken eller vilka metod/er används som stöd för det systematiska informationssäkerhetsarbetet?

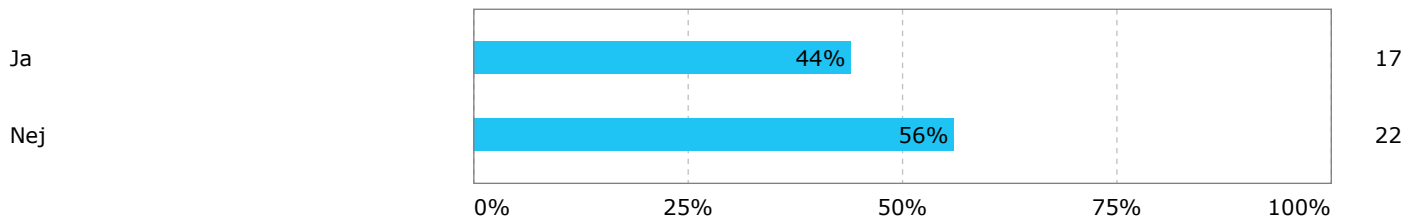
23. Finns det inom kommunen en metod för hur informationsklassning utförs?

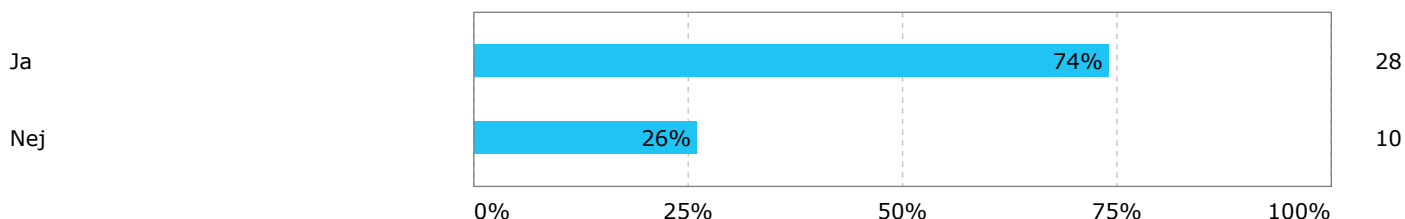
32. Genomför ni riskanalys avseende informationssäkerhet?

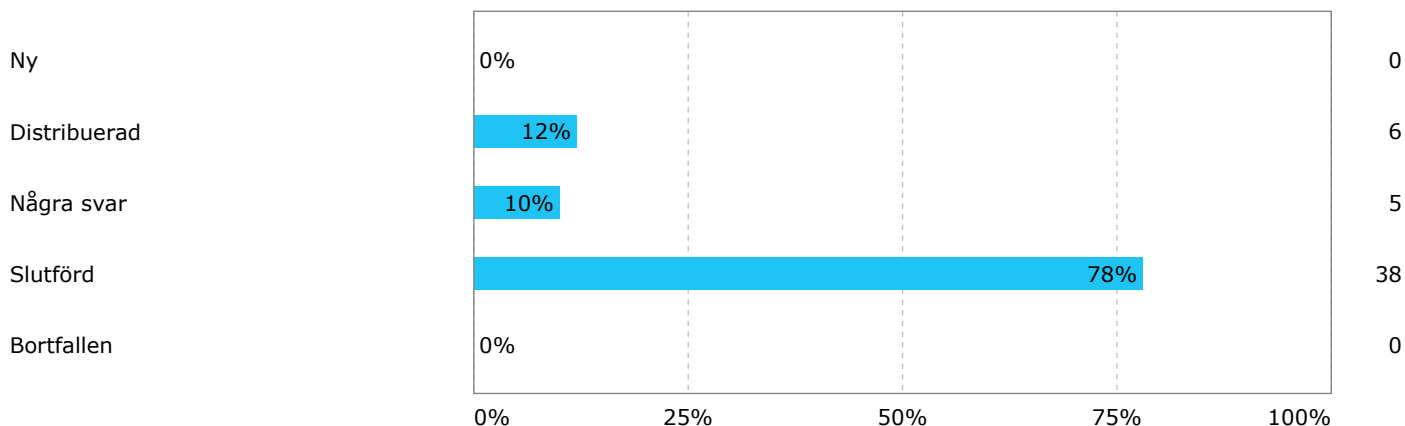
45. Finns kontinuitetsplaner framtagna för att hantera bortfall av information i kritiska verksamhetsprocesser inom kommunen?

58. Ställer ni samma informationssäkerhetskrav vid anslutning till nationella eller gemensamma e-tjänster som tillhandahålls av andra kommuner eller myndigheter som ni ställer vid egen upphandling av motsvarande tjänst?

Sammanlagd status

Bilaga 2

Underlaget som presenteras i kapitlet om hot och risker i denna rapport baseras på andra rapporter och informationskällor. Därmed vill vi med hjälp av denna bilaga hänvisa till fortsatt läsning för den som är nyfiken och vill fördjupa sig inom ämnet.

Naturolyckor

[Läs mer i Konsekvenser på naturvärden av skred, erosions- och översvämningsåtgärder](#)

[Läs mer i Västra Götaland i ett förändrat klimat](#)

[Läs mer i Klimatanalys för Västra Götalands län](#)

Skyfall

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2014](#)

Översvämning av vattendrag, Viskan

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2013](#)

[Läs mer om Översvämningsdirektivet](#)

[Läs mer om Regional Handlingsplan för Klimatanpassning](#)

[Läs mer i Länsstyrelsens rapport Klimatanpassning Viskan](#)

Ras och skred

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2013](#)

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2012](#)

[Läs mer om Göta Älv-utredningen av SGI \(Statens geotekniska institut\)](#)

[Läs mer om Göta Älv-utredningens delrapporter från SGI](#)

[Läs mer om Länsstyrelsens Ale-projekt i Älvängens industriområde](#)

[Läs mer i Länsstyrelsens utvärdering efter skredet i Småröd](#)

Värmebölja

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2011.](#)

Isstorm

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2011.](#)

Skogsbrand

[Läs mer i Länsstyrelsen Västmanlands dokumentation från skogsbranden 2014](#)

[Läs mer i Länsstyrelsen Västmanlands reportagesamling om skogsbranden 2014](#)

Andra olyckor

Göta Älv

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2013](#)

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2012](#)

[Läs mer om Ale-projektet och Älvängens industriområde.](#)

[Läs mer i utvärderingen av övning storskred](#)

[Läs mer om Göta Älv-utredningen av SGI \(Statens geotekniska institut\).](#)

[Läs mer om Göta Älv-utredningens delrapporter från SGI.](#)

[Läs mer om nationell risk- och förmågebedömning](#)

Oljeutsläpp

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2012](#)

[Läs mer i utvärderingen från MSB och Havs och Vattenmyndigheten](#)

[Läs mer i Haverikommissionens utredning](#)

[Läs mer i Länsstyrelsens Digitala Miljöatlas](#)

Utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2011](#)

Kemolycka med utsläpp av ämnen

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2008.](#)

[Läs mer i Fortsatt utveckling inom CBRNE-området i Västra Götalands län](#)

[Läs mer i Idé och mål för utveckling inom CBRNE-området i Västra Götalands län](#)

[Läs mer i Uppföljning av samverkansdag på Göteborgs garnison den 16 april 2010](#)

Förorenad dricksvattentäkt (kemiskt utsläpp eller biologisk kontaminering)

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2012](#)

Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

Störningar i elförsörjningen

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2008](#)

[Läs mer om övningen El-prio](#)

Störningar i elektroniska kommunikationer

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys 2009](#)

[Läs mer om övningen El-prio](#)

Störningar i godsflödet till/från Göteborgs Hamn²⁷

Social oro

[Läs mer på Länsstyrelsens hemsida](#)

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2013](#)

Sjukdomar

Zoonos

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2013](#)

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2011](#)

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2010](#)

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2009](#)

Epizooti

[Läs mer i Länsstyrelsens risk- och sårbarhetsanalys för 2012.](#)

Inträffade händelser

Flyktingsituationen

[Läs mer på MSB:s hemsida](#)

[Läs mer på Migrationsverkets hemsida](#)

[Läs mer på Länsstyrelsens hemsida](#)

[Läs mer på SKLs²⁸ hemsida](#)

Grundstötning i Trollhätte kanal

[Läs mer i Statens haverikommissons slutrapport](#)

²⁷ Hur godsflödet genom Göteborgs Hamn påverkar sektorer i Sverige – Ekonomisk förlust och oförmåga till produktion vid ett totalstopp av Göteborgs Hamn utifrån en input-output-modell” av Ida Ginstrup och Mario Rubil. Rapport: 5421- 2013. Lunds tekniska högskola och Lunds universitet.

²⁸ Sveriges Kommuner och Landsting

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN